

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel 668 1242 fax 668 1240 e-mail eki@ki.ee

**Eesti alkoholiturg
2010. aasta 9 kuul**

Tallinn
Jaanuar 2011

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimusel

Vastutav täitja: Kiira Martens

Eesti Konjunkturiinstituut

Rävala 6 19080 Tallinn

tel 6681242

E-post: eki@ki.ee

<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

Sisukord

Sissejuhatus	5
1. Üldosa	7
2. Kanged alkohoolsed joogid	12
3. Õlu	24
4. Lahjad alkohoolsed joogid	30
5. Rektifitseeritud etanool (piiritus)	38
6. Viinamarjavein ja vermut	40
Kokkuvõte	43

SISSEJUHATUS

Töö eesmärgiks on anda ülevaade Eesti alkoholisektori arengust 2010. aasta 9 kuul.

Töös analüüsitakse:

- alkoholsete jookide tootmise muutusi;
- alkoholsete jookide väliskaubandust riigiti ja tooteliigiti;
- alkoholsete jookide jaemüüki siseturul;
- jaehindade muutusi.

Käesolevas ülevaates on kasutatud Eesti Statistikaameti tootmise ning väliskaubanduse andmeid, ettevõtete tootmise ja siseturu müügi andmeid ning Eesti Konjunktuuriinstituudi kaupluste hinnavaatluste tulemusi.

Töö esimene osa annab lühiülevaate kogu Eesti alkoholiturul toimunud, järgnevad osad keskenduvad erinevate alkoholsete jookide turutrendidele põhjalikumalt.

Töö maht on 43 lehekülge.

EESTI ALKOHOLITURG

2010. AASTA 9 KUUL

1. ÜLDOSA

Tootmine

EKI-le esitatud tootjate andmetel oli 2010. aasta üheksa kuu jooksul nii kangete- kui lahjade alkoholsete jookide toodangu maht väiksem 2009. aasta sama perioodiga võrreldes. Tõusutrendil liikus õlu ning puuvilja- ja marjaveinide tootmine. Kangeid alkoholseid jooke toodeti 16% vähem eelmise aasta kolme kvartaliga võrreldes. Nende jookide tootmise languse põhjuseks oli peaaegu viiendiku võrra väiksem viinatoodang, teiste kangete alkoholsete jookide tootmismahud olid suuremad kui aasta tagasi. Käesoleva aasta üheksa kuuga vähenes ka lahjade alkoholsete jookide tootmine (-26%), mille põhjustas lahjade segatud piiritusjookide 75%-ne tootmismahu langus. Õlletoodang kasvas jooksva aasta kolme kvartaliga 106,5 mln liitriini, seda oli 4,7% rohkem kui 2009. aasta üheksal kuul. Teistest jookidest on oluliselt kiiremas tempos aastaga suurenenud puuvilja- ja marjaveinide toodangu maht (2,2 korda), kuna neid kasutatakse uute lahjade alkoholsete jookide toorainena. Rektifitseeritud etanooli (piirituse) tootmise kohta Eestis andmed puuduvad.

Tabel 1

Alkoholsete jookide tootmine Eestis 2008-2010 (mln liitrites)

	2008 9 kuud	2009 9 kuud	2010 9 kuud	Muutus +/-	
				'10 9 k/ '09 9 k, mln l	'10 9 k/ '09 I k %
Kanged alkoholised joogid	13,7	12,5	...	...	...
EKI hinnangul	13,3	12,0	10,1	-1,9	-15,7
Õlu	100,89	101,74	106,49	4,75	4,7
Lahjad alkoholised joogid*	24,19	14,71	10,92	-3,79	-25,8
Rektifitseeritud etanool	1,55	...	...	...	...
Puuvilja- ja marjaveinid	3,69	2,16	4,78	2,62	2,2 korda

* EKI arvutused (vastavalt SA jaotusele koondab segatud piiritusjooke, siidrit ja muid kääritatud jooke)

Allikad: SA, EKI

Väliskaubandus

Alkoholsete jookide välisuru müügikäive oli 2010. aasta üheksal kuul 1,3 mld krooni, kusjuures märkimisväärse osa sellest moodustas kangete alkoholsete jookide, viinamarjaveini ja segatud piiritusjookide **reeksporti** käive. Täpselt ei ole võimalik välja tuua, millise osa käibest kattis Eesti põhieksport ja millise reeksport. Järgnevates peatükkides on tootegrupiti

välja toodud Eesti ettevõtete poolt välisturule müüdud alkoholi kogused, samal ajal Eesti kaubandusfirmade ekspordimahtude kohta andmed puuduvad. Sarnaselt varasemate perioodidega, moodustas alkoholsete jookide kogueksporti rahalisest väärtusest enam kui poole (58%) kangete alkoholsete jookide ekspordikäive, mis ulatus 2010. aasta 9 kuuga 752 mln kroonini. Õlle, viinamarjaveinide ja lahjade alkoholsete jookide rahaline eksport oli oluliselt väiksem, vastavalt 270 mln krooni, 159 mln krooni ja 112 mln krooni. Lisaks eelnimetatud jookidele müüdi välisturule 2,5 mln krooni eest vermutit ning 0,5 mln krooni eest etüülalkoholi (piiritust).

Tabel 2

Alkoholsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 9 kuul 2008-2010

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2008 9kuud	2009 9kuud	2010 9kuud	2008 9 kuud	2009 9 kuud	2010 9 kuud	Muutus '10 9k/'09 9k, +/- %
EKSPORT							
Kanged alkoholised joogid kangusega kuni 80%*	294.90	206.90	238.40	1 273,7	657,8	751,9	14,3
Õlu	7.52	7.89	7.11	130,4	174,2	270,0	55,0
Lahjad alkoh. joogid	10.22	12.66	10.70	113,9	99,0	111,8	11,9
Etüülalkohol kangusega >80%	13.88	...	29.81	12,31	...	0,5	...
Viinamarjavein	57.70	52.55	47.36	148,7	157,6	158,5	0,6
Vermut	27.27	18.47	16.94	1,1	2,2	2,5	15,7
EKSPORT KOKKU	x	x	x	1 680,1	1 090,8	1 295,2	18,7
IMPORT							
Kanged alkoholised joogid kangusega kuni 80%*	198.92	119.87	170.04	1 654,5	720,1	939,1	30,4
Õlu	10.36	10.50	6.15	131,8	143,1	195,4	36,6
Lahjad alkoh. joogid	11.91	10.92	10.99	245,3	222,1	243,2	9,5
Etüülalkohol kangusega >80%	13.98	11.21	10.70	34,0	30,5	21,9	-28,2
Viinamarjavein	41.46	37.44	35.78	519,8	459,1	513,3	11,8
Vermut	35.82	27.83	28.76	15,2	10,9	13,6	25,5
IMPORT KOKKU	x	x	x	2 600,6	1 585,8	1 926,5	21,5

* 100%-lises alkoholis

Allikas: SA

Tabel 3

Alkoholsete jookide koguseline põhieksport ja -import 9 kuul 2008-2010 (tuh liitrit)

	2008 9 kuul	2009** 9 kuul	2010 9 kuul	Muutus '10 9k/'09 9k, +/- %
EKSPORT				
Kanged alkohoolsed joogid kangusega <80%*	4 320	3 180	3 154	-0,8
sh Eesti tootjate kanged alkoh. joogid	1 388	1 277	708	-44,6
Õlu	17 329	22 072	37 983	72,1
Lahjad alkohoolsed joogid	11 140	7 891	10 444	32,4
Etüülalkohol kangusega üle 80%	887	...	15	...
Viinamarjavein	2 576	2 999	3 347	11,6
Vermut	41	117	147	26,1
IMPORT				
Kanged alkohoolsed joogid kangusega <80%*	8 317	6 007	5 523	-8,1
Õlu	12 702	13 629	31 780	2,3 korda
Lahjad alkohoolsed joogid	20 595	20 347	22 131	8,8
Etüülalkohol kangusega üle 80%	2 432	2 725	2 050	-24,8
Viinamarjavein	12 537	12 263	14 345	17,0
Vermut	425	391	475	21,5

* 100%-lises alkoholis

** andmed korrigeeritud

Allikas: SA

Analüüsitaval perioodil ulatus kangete alkoholsete jookide koguseline eksport 3,15 mln liitriini (100%-lise alkoholina), suurema osa sellest kogusest moodustas viski (47%), viin hõlmas 28% välisturu müügist ja liköör 13%. Ülejäänud jookide kogused olid märgatavalt väiksemad ning hõlmasid võrdselt 4% kangete alkoholsete jookide eksporditud mahtudest.

Nagu varemgi müüdi **Eesti ettevõtetes toodetud** kangetest alkoholsetest jookidest (tabel 10) vaadeldaval perioodil välisturule kõige rohkem likööri ja viina. Müüdü kogused olid enam-vähem võrdsed, moodustades vastavalt 47% ja 45% Eesti tootjate ekspordist, seejuures likööride müük suurenes ning jõudis esikohale, viina müük aga vähenes. Teiste jookide väljaveetud kogused aastaga kasvasid, kuid tervikuna oluliselt väiksema viina väljamüügi tõttu oli Eestis toodetud kangete alkoholsete jookide eksport peaaegu 45% väiksem kui 2009. aasta üheksal kuul.

Kangete alkoholsete jookide transiitvedu kasvas aastaga oli 28,5%. Lisaks kangetele jookidele reeksportiti Eestist ka viinamarjaveine, mille kogueksporti maht ulatus 3,3 mln liitriini. 2010. aasta kolme kvartaliga müüdi õlut välisturule 38,0 mln liitrit ja lahjasid

alkohoolseid jooke 10,4 mln liitrit, millest hinnanguliselt moodustas reeksport vastavalt 4% ja 83%. Nagu varemgi, kasvas aastaga kõige kiiremini õlle müük välisurule

Eestis toodetud alkohoolsete jookide põhilisteks eksporditurgudeks olid naaberriigid. Teistesse Balti riikidesse läks rohkem kui kolmandik väljaveetud õlle ja segatud piiritusjookidest ning 62% kääritatud lahjadest alkohoolsetest jookidest. Läti ja Leedu on Eesti jaoks olulisteks sihtriikideks ka kangete alkohoolsete jookide osas. Tähtsateks välisurgudeks Eesti jaoks on ka Soome ja Venemaa. 2010. aasta üheksa kuuga saadeti Soome peaaegu pool õllekogusest, kolmandik segatud piiritusjookidest ja 18% kääritatud jookidest. Venemaale oli jätkuvalt suunatud märkimisväärne osa transiitvedudest, sinna viidi 88% eksporditud viskist ja 35% konjakist.

SA andmetel ulatus alkohoolsete jookide **impordikäive** 2010. aasta üheksa kuuga 1,9 mld kroonini, millest 49% kulus kangete alkohoolsete jookide ja 27% viinamarjaveinide sisseostule. Suurel määral on seda põhjustanud nende jookide Eestit läbiv transiitvedu. Teiste jookide impordikäibed olid märgatavalt väiksemad.

Kangete alkohoolsete jookide **koguseline import** vähenes aastaga 8,1% ning ulatus 5,5 mln liitrini (100%-lises alkoholis). Õlle sisseveetud kogused olid analüüsitaval perioodil 2,3 korda suuremad kui eelmise aasta samal perioodil. Lahjade alkohoolsete jookide import suurenes aastaga 8,8%, neid toodi Eestisse 22,1 mln liitrit (tootel märgitud kangusega). Tõusutrendil oli ka viinamarjaveini ja vermuti import, kasvades vastavalt 17% ja 21,5%. Analüüsitaval perioodil kahanes neljandiku võrra piirituse mahuline import.

Tarbijahinnaindeks ja alkoholiaktsiis

Alkohoolsete jookide **tarbijahinnaindeks** 2010. aasta III kvartalis tõusis võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 5,5%, kuid võrreldes käesoleva aasta II kvartaliga oli kasv aeglasem - 1,6%. Üldine tarbijahinnaindeks oli III kvartalis 3,3% kõrgem aastatagusega võrreldes ning toidu ja mittealkohoolsete jookide indeks tõusis sel perioodil 4,4%.

Rahandusministeeriumi andmetel laekus **alkoholiaktsiisi** Eestis 2010. aasta üheksa kuuga 1,94 mld krooni, mis moodustab 83,2% eelarves planeeritust ning seda oli 4,6% rohkem kui aasta tagasi. Käesoleva aasta üheteistkümneme kuuga on alkoholiaktsiisi laekunud 2,4 mld krooni, mida on 96 mln krooni ehk 4,2% rohkem kui eelmise aasta samal perioodil.

Tabel 4

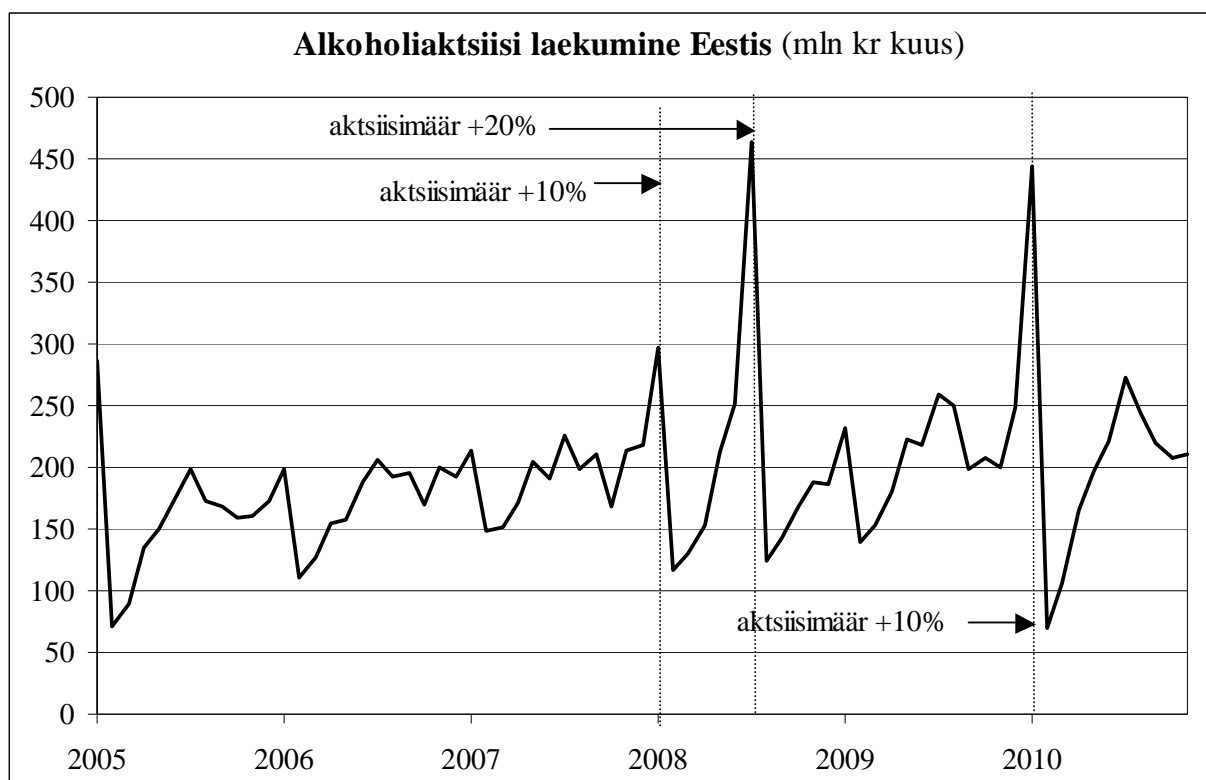
Alkoholi aktsiisimäärad Eestis (kroonides)

Alkohol	Ühik	EL min aktsiis	1.07.2008	1.01.2010
Õlu	etanoolisisalduse 1% vol kohta hektoliitris	29.30 krooni 1.87 eurot	77.00*	85.00*
Vein (kuni 6 %)	hektoliiter	0	451.00	496.00
Vein (üle 6 %)	hektoliiter	0	1040.00	1144.00
Kääritatud jook (kuni 6%)	hektoliiter	0	451.00	496.00
Kääritatud jook (üle 6 %)	hektoliiter	0	1040.00	1144.00
Vahetoode	hektoliiter	704.10 krooni 45 eurot	2222.00	2444.00
Muu alkohol	absoluutalkoholi hektoliiter	8606 krooni 550 eurot	20200.00	22200.00

* Aktsiisimäär on 50% tavamäärast, kui aastane tootmiskaht on kuni 300 000 liitrit

Allikas: Rahandusministeerium

Joonis 1

Allikas: Rahandusministeerium

2. KANGED ALKOHOOLSED JOOGID

Tootmine

EKI-le esitatud **tootjate andmetel** ulatus 2010. aasta 9 kuu kangete alkoholsete jookide toodangu maht 10,1 mln liitrini, mida oli 16% vähem kui aasta tagasi. Nagu varasemates analüüsidest märgitud on selle põhjuseks 2009. aasta lõpus ette toodetud peamiselt viina kogused (ligikaudu 1,0 mln liitrit). Traditsiooniliselt müüdi suurem osa Eestis toodetud kangetest alkoholsetest jookidest siseturul (2010. a 9 kuuga 82% ja 2009. a 9 kuuga 72%), kuid tootjate andmetel olid analüüsitaval perioodil müüdud kogused 5% mullusest väiksemad. Langustrendil oli viina ja džinni müük (vastavalt -6,6% ja -4%) ning likööri müük püsis aastatagusel tasemel. Teisi jooke müüdi rohkem kui eelmise aasta samal perioodil: rummi +41%, konjakit +26% ja viskit +9%, kusjuures tervikuna olid need kogused marginaalsed.

Tabel 5

Kangete alkoholsete jookide toodang Eestis 9 kuul 2008-2010 (mln liitrites)

	2008 9 kuud	2009 9 kuud	2010 9 kuud	Muutus +,-	
				'10 9 k/ '09 9 k, mln l	'10 9 k/ '09 9 k %
Kanged alkoholised joogid					
SA	13,7	12,5	...	...	...
EKI	13,3	12,0	10,1	-1,9	-15,7
sh EKI hinnangul viin	10,9	9,9	7,7	-2,2	-21,9
liköör	2,1	1,6	1,7	0,1	4,8
muud	0,3	0,5	0,7	0,2	38,4

Allikad: SA, EKI

Vaatamata toodangu mahu langusele, püsis AS Liviko Eesti kangete alkoholsete jookide tootjate pingereas esikohal, hõlmates üle poole nende jookide kogutoodangust ning ka siseturu müügist. Teisel kohal oli AS Altia Eesti, kolmandal AS Liiwi Heliis. Käesoleva aasta üheksa kuuga (eelmise aasta sama perioodiga võrreldes) suurendasid kangete alkoholsete jookide tootmist AS Altia Eesti, AS Liiwi Heliis, AS Valtu Vein, kusjuures viimase tootmine kasvas teistest oluliselt kiiremini. Lisaks AS-le Liviko teatas kangete alkoholsete jookide tootmise vähendamisest analüüsitaval perioodil ka AS Remedia.

Sarnaselt varasemaga oli kangete alkoholsete jookide tootmise struktuuris esikohal **viin**, mis hõlmas 76% nende jookide tootmismahust (2009. a 9 kuul 82%). EKI hinnangul toodeti käesoleva aasta üheksa kuuga Eestis 7,7 mln liitrit viina (eelmise aasta samal perioodil 9,9 mln liitrit). Kusjuures maitsestatud viina tootmine vähenes peaaegu neljandiku võrra aastatagusega võrreldes ja maitsestatud viina tootmine suurenes (+31%), mis muutis viinade tootmise proportsioone - maitsestatud viinad moodustasid 95% (2009. a 9 kuul 97%) ja

maitsestatud viinad 5% (2009. a 9 kuul 3%) kogu Eesti viinatoodangust. Valdav osa Eestis toodetud viinast (89%) müüdi jätkuvalt siseturule (2009. a 9 kuuga 75%).

Analoogselt kangete alkoholsete jookide tootmisega oli AS Liviko suurimaks viinatootmise ettevõtteks Eestis, sellele järgnesid AS Altia Eesti ja AS Liiwi Heliis, kusjuures kahe viimase ettevõtte toodangu osakaal oli liidri omast tunduvalt väiksem. Lisaks eeltoodud ettevõtetele, tootsid viina ka AS Remedia ja AS Valtu Vein. AS Liviko ja AS Remedia viinatoodang aastaga kahanes, samal ajal teised ettevõtted suutsid seda suurendada. Kõige kiiremini kasvas AS-i Valtu Vein tootmine, kuid selle ettevõtte osakaal oli peaaegu märkamatu.

Liköörid, mis on Eesti jaoks teiseks tähtsaks kangeteks alkoholseteks jookideks, hõlmasid vaadeldaval perioodil 17% kangete alkoholi tootmisest (2009. a 9 kuul 14%). Ettevõtete poolt esitatud andmetel suurenes likööride tootmine 2010. aasta üheksa kuuga peaaegu 5%. Kasvu põhjuseks oli välisturu suurem nõudlus ning Eesti tootjate liköörieksport kasvas 10% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes (tabel 10). Samal perioodil siseturule müüdüd kogused ei ole aastaga muutunud.

Valdava osa Eesti likööritoodangust valmistas 2010. aasta üheksal kuul AS Liviko, sealjuures oli toodetud maht mullusest mõnevõrra suurem. AS Liiwi Heliis suurendas likööri tootmist oluliselt (2009. aasta kolme kvartaliga võrreldes) ning oli likööritootjate seas teisel positsioonil. Tugeval tõusutrendil oli ka AS Remedia. AS Altia Eesti oli ainsaks ettevõtteks, kellel likööritootmine kahanes.

Brändi tootmine kasvas aastaga 44%, hõlmates 3% kangete alkoholsete jookide kogutoodangust. Peaaegu sama palju (40%) suurenes **rummi** toodangu maht ning see kogus moodustas 2% antud jookide tootmisest. Sama suur osakaal oli ka **džinnil**, mille tootmine suurenes aastaga 3%. Kiires tempos (ligi 3 korda) kasvas **viski** toodangu maht, samas moodustas see jook vaid 1% analüüsitava grupi tootmisest. **Muude kangete alkoholsete jookide** toodangu maht kahanes 146 tuh liitrit 2009. aasta 9 kuul kuni 113,8 tuh liitrini vaatluse all oleval perioodil.

Suurem osa eelnimetatud Eestis toodetud jookidest müüdi jätkuvalt kohalikule turule. Eestis valmistatud brändi kogusest müüdi koduturule 81%, rummist 87%, džinnist 80%. Kohalikust likööritoodangust müüdi Eestis 49% ja viskist 42%.

2010. aasta kolmes kvartalis valmistas Eestis **viskit** kaks ettevõtet. Esikohale tõusis AS Altia Eesti ning siiaamaani liidriks olnud AS Liviko kaotas oma positsiooni. AS Liviko püsis esikohal **džinnitootmises** (hõlmas rohkem kui 3/4 toodangust) ning esinumbrile järgnes AS Remedia. AS Liviko tootis üle poole Eestis valmistatud **brändi** kogusest, teisel kohal oli AS Liiwi Heliis. **Muude kangete alkoholsete jookide** tootmise liidriks oli AS Altia Eesti, kellele toodangu maht suurenes kiires tempos. Tähtsuset teiseks oli AS Remedia, ka selle ettevõtte toodangu maht oli suurem kui aasta tagasi. Seevastu AS Liiwi Heliis ja AS Liviko valmistasid neid jooke vähem kui 2010. aasta 9 kuuga. **Rummi** tootsid Eestis kaks ettevõtet. Suurimaks nendest oli AS Liviko, kellele järgnes AS Altia Eesti.

Väliskaubandus

SA andmetel eksporditi 2010. aasta üheksa kuuga kangeid alkohoolseid jooke Eestist 752 mln krooni eest ja imporditi 939 mln krooni eest. Andmed näitavad, et nende jookide väliskaubakäibe saldo oli ligi 187 mln krooniga jätkuvalt negatiivne. Samal ajal mahuline eksport ei ole aastaga oluliselt muutunud ning ulatus 3,15 mln liitrini (2009. a 9 kuud 3,18 mln liitrit). Siinkohal peab märkima, et vaadeldaval perioodil Eestis toodetud kangete alkohoolsete jookide ekspordikogus (708 tuh l) oli 45% aastatagusest väiksem (tabel 10), samas nende jookide reeksport suurenes 28,5%. 2010. aasta kolme kvartaliga moodustas Eesti tootjate eksport kangete alkohoolsete jookide koguekspordist rohkem kui viiendiku (22%, 2009. a 9 kuuga 40%) ning ülejäänud (78%; 2009. a 9 kuuga 60%) oli Eestit läbiv transiitvedu.

Tabel 6

Kangete alkohoolsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 9 kuul 2008-2010 (100%-lise alkoholina)

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2008 9 kuud	2009 9 kuud	2010 9 kuud	2008 9 kuud	2009 9 kuud	2010 9 kuud	Muutus '10 9k/'09 9k, +/- %
Ekspord	294.90	206.90	238.40	1 273,7	657,8	751,9	14,3
Import	198.92	119.87	170.04	1 654,5	720,1	939,1	30,4

Allikas: SA

Tabel 7

Kangete alkohoolsete jookide toodang, põhieksporti ja -impordi kogused 9 kuul 2008-2010 (tuh liitrit, 100%-lise alkoholina) kontrollitud

	2008 9 kuud	2009 9 kuud	2010 9 kuud	Muutus '10 9k/'09 9k, +/- %
Toodang*	5 206	4 567	3 848	-15,7
Ekspord	4 320	3 180	3 154	-0,8
Import	8 317	6 007	5 523	-8,1

*hinnanguline absoluutalkoholis; ümberarvutustel keskmiseks kanguseks võetud 38%

Allikas: SA, EKI

SA andmetel eksporditi 2010. aasta üheksa kuuga kangetest alkohoolsetest jookidest Eestist nagu varemgi enim viskit – 1,48 mln liitrit, see kogus oli 8% suurem kui aasta tagasi ning hõlmas 47% kogu kange alkoholi müügist välisurule. Andmetest nähtub, et analüüsitaval perioodil on viski ekspordi kasv saavutatud transiitvedude arvel, mis suurenesid ligi 6%. Teisel kohal ekspordimahtudes oli viin, mida veeti käesoleva aasta kolme kvartaliga välja 883 tuh liitrit. Kuid see kogus, moodustades 28% kangete alkohoolsete jookide koguekspordist, oli neljandiku võrra väiksem kui aasta tagasi. Likööride müük välisurule ulatus 405 tuh liitrini ning kattis 13% kangete jookide koguekspordist (aasta tagasi 12%). Lisaks

eelnimetatud jookidele eksporditi 138 tuh liitrit konjakit-brändit, 129 tuh liitrit rummi ja 123 tuh liitrit džinni, sealjuures kõik need joogid moodustasid võrdselt 4% tootegrupi ekspordimahust. Välisurule müüdud kangetest alkoholsetest jookidest kasvas kõige kiiremini rummi mahuline eksport (2,8 korda), džinni müüdi 72% mullusest rohkem ja konjakit-brändit 12%. Antud jookide ekspordikogusest moodustas 46% viski, 18% viina reeksport, džinni, rummi, konjaki-brändi reeksporti osakaal oli võrdne (4%) ja 2% moodustas likööri transiidivedu.

Tabel 8

Kangete alkoholsete jookide koguseline põhieksport ja -import ning struktuur
9 kuul 2008-2010 (1000 liitrit, 100%-lise alkoholina)

	2008 9 kuud	2009 9 kuud	2010 9 kuud	Struktuur '08 9 k %	Struktuur '09 9 k, %	Struktuur '10 9 k, %
EKSPORT						
Kokku kanged alk.joogid kangusega alla 80%	4 320	3 180	3 154	100	100	100
sh Konjak-brändi	412,9	123,0	138,1	10	4	4
Viski	1 641,4	1 370,2	1 475,3	38	43	47
Rumm	41,2	47,7	129,0	1	2	4
Džinn	146,3	71,6	123,1	3	2	4
Viin	1 402,5	1 178,2	883,1	32	37	28
Liköör	680,0	389,2	405,1	16	12	13
IMPORT						
Kokku kanged alk.joogid kangusega alla 80%	8 317	6 007	5 523	100	100	100
sh Konjak-brändi	776,5	349,9	434,1	9	6	8
Viski	2 104,0	1 406,2	1 843,5	25	23	33
Rumm	214,9	248,2	278,6	3	4	5
Džinn	265,0	126,2	133,7	3	2	3
Viin	4 460,0	3 604,1	2 502,0	54	60	45
Liköör	497,1	272,4	330,6	6	5	6

Allikas: SA

SA andmetel oli tähtsaimaks riigiks Venemaa kuhu suunati üle poole (53%) kangete alkoholsete jookide ekspordist, kusjuures märkimisväärse osa sellest moodustas Eestit läbiv transiitvedu.

Aastaga vähenes viina müük kõikidesse tähtsamatesse sihtriikidesse. Antud toote väljaveos püsis esikohal Läti, kuhu müüdi 39% kogu eksporditud viinast. Soome, osakaaluga 20%, oli teisel positsioonil ning nii Lätti kui Soome müüdud kogused vähenesid, vastavalt 24% ja 12% 2009. aasta sama perioodiga võrreldes. Leetu väljamüüdud viinakogused vähenesid aastaga 39% ja moodustasid 16% toote kogueksportist. USA-sse ja Venemaale eksporditud kogused hõlmasid võrdselt 5% väljaviidud viinast, mida oli vastavalt 18% ja 72% vähem kui aasta

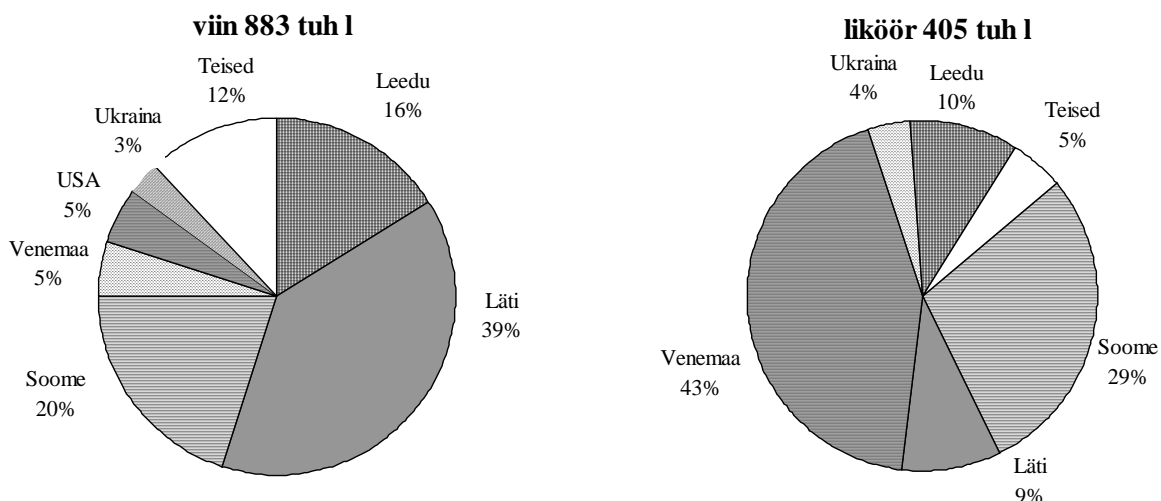
tagasi. Ukrainasse eksporditud mahud vähenesid 29% mullusega võrreldes ning nende osakaal oli 3%. Ülejäänud riikidesse müüdud kogused moodustasid summaarselt 12% väliturule müüdud viinast.

Nagu varemgi, veeti likööri Eestist kõige rohkem Venemaale (43% ekspordikogusest). Soome, osatähtsusega 29%, püsis teisel kohal, kuid sinna müüdud kogused vähenesid 15% mullusega võrreldes. Kolmandiku võrra suurenesid Leetu eksporditud kogused, hõlmates 10% (2009. a 9 kuuga 8%) likööride müügist väliturule. Läti müüdi likööri aastatagusest peaaegu neljandiku võrra vähem, mille tõttu langes ka riigi osatähtsus likööride ekspordimahus 9%-ni (2009. a 9 kuuga 12%). Ülejäänud sihtriikide osakaalud likööriekspordis moodustasid summaarselt 5%.

Nagu eespool märgitud, oli kogu kangete alkoholsete jookide tootegrupi olulisimaks välituruks Eesti jaoks Venemaa, sinna müüdi valdav osa viskist (88%), likööri ja rummi (mõlemat jooki 43% eksporditud kogusest) ning 35% konjaki-brändi ja džinni kogustest. Läti, kes kattis 17% kangete alkoholsete jookide ekspordimahust, oli selle tootegrupi ekspordiriikide seas teisel positsioonil. Kahte eelnimetatud riiki müüdud kogused olid mõnevõrra väiksemad kui aasta tagasi. Kahanesid ka Soome ja Leetu eksporditud kangete jookide kogused ning nende riikide osatähtsus müügis väliturule ulatus vastavalt 11%-ni (2009. a 9 kuud 13%) ja 7%-ni (2009. a 9 kuud 9%). Ukraina oli ainsaks oluliseks ekspordi riigiks, kuhu müüdud kogused suurenesid (+48%) ning kelle osakaal oli 2%-punkti suurem eelmise aasta sama perioodiga võrreldes.

Joonis 2

Viina ja likööri põhieksporti struktuur riigiti 2010. a 9 kuul (% ekspordikogusest)

Allikas: SA

Tabel 9

Kangete alkoholsete jookide koguseline põhieksport riigiti 2009.-2010. aasta 9 kuul

	1000 liitrit (100%-lise alkoholina)		Muutus '10 9k/ '09 9k, %	Osakaal, %	
	2009 9 kuud	2010 9 kuud		2009 9 kuud	2010 9 kuud
Venemaa	1 697	1 668	-1,7	53	53
Läti	570	547	-4,0	18	17
Soome	404	338	-16,5	13	11
Leedu	287	222	-22,6	9	7
Ukraina	105	156	47,9	3	5
Teised	117	223	91,3	4	7
Kokku	3 180	3 154	-0,8	100	100

Allikas: SA

Eestis toodetud kangete alkoholsete jookide ekspordikogused vähenesid 44,6% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Analoogselt varasemaga, eksporditi käesoleva aasta kolme kvartaliga põhiliselt kahte toodet, sealjuures esikohale tõusis likööri müük välisturule. Viimase kogus ulatus 332 tuh liitrini, mis oli 10% suurem kui aasta tagasi ning kattis 47% Eestis toodetud kangete alkoholsete jookide ekspordikogusest. Viina väljamüügikogus oli 318 tuh liitrit ehk 66,7% väiksem kui aasta tagasi. See moodustas 45% kodumaiste kangete alkoholsete jookide ekspordist. Teistest jookidest kiiremini (4 korda) suurenes konjaki-brändi ekspordimaht, mis ulatus 17,6 tuh liitrini, eksporditi ka 18,1 tuh liitrit viskit ning mõlemad joogid moodustasid 2,5% Eestis valmistatud kangete alkoholsete jookide väljaveost. Tõusutrendil olid välisturule müüdnud Eestis valmistatud rummi ja džinni kogused, mis kasvasid vastavalt 37% ja 45%.

Tabel 10

Eestis toodetud kangete alkoholsete jookide ekspordikogused
9 kuul 2008-2010 (tuh liitrit, 100%-lise alkoholina)

	2008 9 kuud	2009* 9 kuud	2010 9 kuud	Muutus '10 9 k/ '09 9 k, %
Kokku kanged alkohoolsed joogid	1 388,4	1 277,2	708,0	-44,6
sh liköör	415,4	300,8	331,6	10,2
viin	956,5	956,3	318,4	-66,7
viski	1,4	...	18,1	...
konjak-brändi	7,8	4,4	17,6	4 korda
džinn	5,0	8,0	11,7	45,1
rumm	2,3	7,7	10,6	37,4

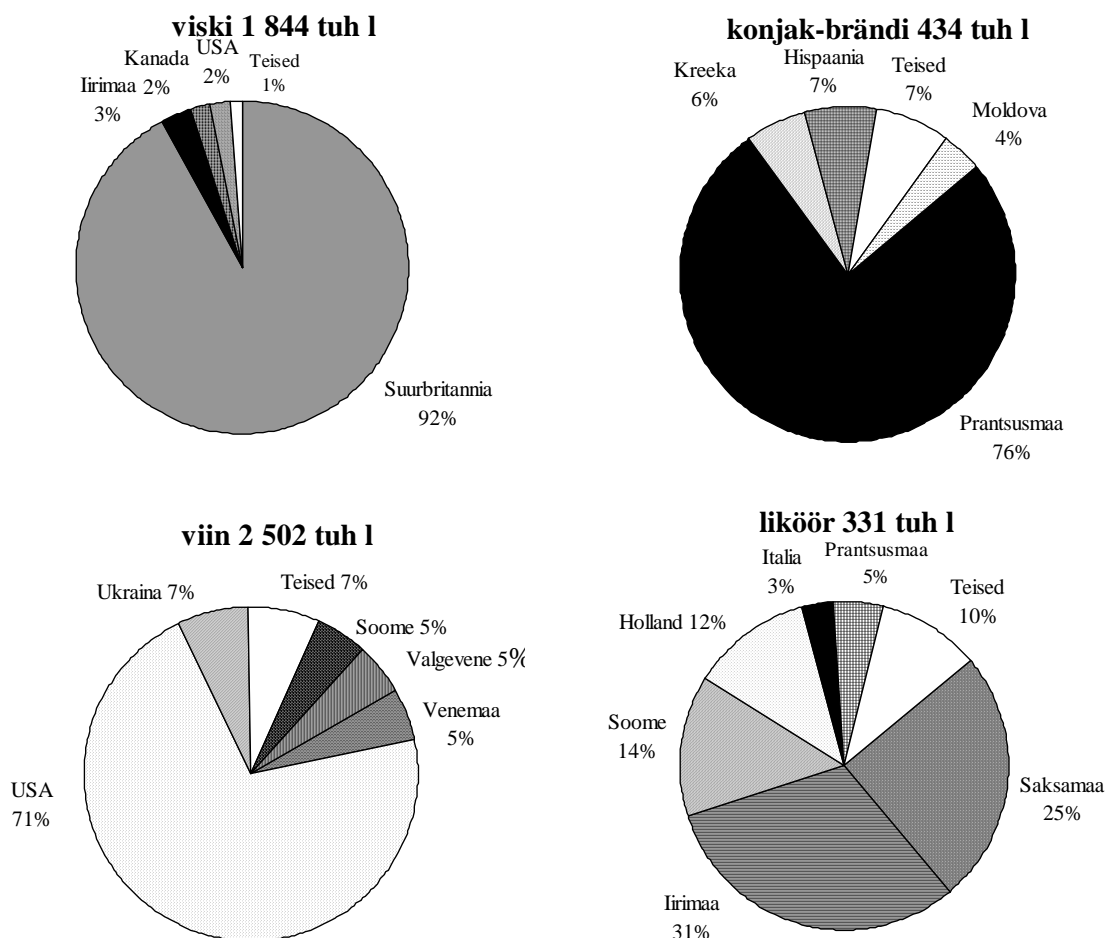
Allikas: EKI

*andmed korrigeeritud

Kangeid alkohoolseid jooke **imporditi** Eestisse 2010. aasta 9 kuuga 5,5 mln liitrit (100%-lise alkoholina). Nende jookide impordistruktuuris oli jätkuvalt esikohal **viin**, mis moodustas 45% kogu tootegrupi sisseostetud kogusest. Käesoleva aasta kolme kvartaliga imporditi viina kokku 2,5 mln liitrit (100%-lise alkoholina ehk arvestuslikult 6,3 mln liitrit 40%-lise alkoholina), seda oli 30,6% vähem mullusega võrreldes. Analoogselt eelmiste perioodidega, moodustas valdava osa viina imporditud kogustest USA-st pärit suurtes vaadides kange viin, mida kasutatakse tööstuse tooraineks. USA-st ostetud viina kogus ulatus 1,8 mln liitrini (100%-lise alkoholina), kahanedes 35% mullusega võrreldes ning see kogus moodustades 71% viina koguimpordist. Teiste riikide osatähtsus viina sisseveos oli oluliselt väiksem, nii hõlmas Ukrainast imporditud viin 7% kogu sisseostetud viinast ning mahud vähenesid aastaga peaaegu kolmandiku võrra. Venemaalt, Valgevenest ja Soomest sisseveetud viina kogused hõlmasid võrdselt 5% antud toote koguimpordist, kusjuures suurenesid vaid Valgevenest sisseveetud mahud (+44%). Seevastu Venemaalt ja Soomest imporditud kogused olid oluliselt väiksemad kui aasta tagasi (vastavalt -37% ja -22%). Ülejäänud riikide summaarne osakaal viina impordis oli 7%.

Joonis 3

Kangete alkohoolsete jookide põhiimpordi struktuur riigiti
2010. aasta 9 kuul (% impordikogusest)

Allikas: SA

Kangete alkoholsete jookide mahulises impordis püsis teisel kohal **viski**, mille sisseveokogus ulatus 2010. aasta 9 kuuga 1,84 mln liitrini (100%-lise alkoholina; osakaal 33%). Viski impordikogus kasvas mullusega võrreldes 31%, kusjuures Statistikaameti ja tootjate andmed näitavad, et aastaga on suurenenud viski transiitvedu (umbes 6%). Nagu eelmistel aastatel, osteti ka tänava peaaegu kogu viski (92%) sisse Suurbritanniast. Ülejäänud kogused imporditi Iirimaaalt (3%), USA-st (2%), Kanadast (2%) ja teistest riikidest (1%).

SA andmetel ulatusid 2010. aasta kolme kvartali **konjaki-brändi** impordimahud 434 tuh liitrini (100%-lise alkoholina). Seda oli 24% rohkem kui eelmise aasta samal perioodil. Sisseostetud konjaki-brändi kogus kattis vaadeldaval perioodil 8% imporditud kangetest alkoholsetest jookidest. Nagu eelnevatel aastatel, oli ka analüüsitaval perioodil tähtsaimaks konjaki-brändi päritoluriigiks Prantsusmaa, kust toodi sisse 76% antud toote koguimpordist ning kogused olid 42% suuremad mullusega võrreldes. Hispaaniast sisseveetud brändikogused vähenesid aastaga neljandiku võrra ning hõlmasid 7% (2009. a 9 kuuga 12%) konjaki-brändi impordimahust. Kreeka oli selle toote päritolumaade hulgas osakaalult kolmandaks, sealt sisseveetud brändikogused olid neljandiku võrra suuremad kui 2009. aasta üheksa kuuga ja hõlmasid 6% antud joogi koguimpordist. Samal ajal Moldovas toodetud brändi kogused vähenesid aastaga 1/3 võrra ning nende osatähtsus antud joogi impordis langes 4%-ni (2009. a 9 kuuga 8%). Ülejäänud riikide osakaalud moodustasid konjaki-brändi impordis summaarselt 7%.

Liköörid hõlmasid kangete alkoholsete jookide impordist analüüsitaval perioodil 6% ning seda jooki veeti Eestisse 331 tuh liitrit (100%-lise alkoholina) ehk 21% rohkem kui aasta tagasi. Likööre imporditi põhiliselt neljast riigist. Kõige rohkem osteti antud jooki sisse Iirimaaalt, kust imporditud kogused kahekordistusid ning ulatusid 31%-ni toote impordimahust. Teisel kohal püsisid Saksamaal toodetud liköörid (osakaal 25%). Soomest toodud likööride kogus suurenes analüüsitaval perioodil 36% ning hõlmas 14% (2009. a 9 kuuga 13%) antud joogi impordimahust. Kasvas ka likööride import Hollandist (+11%), sealt ostetud kogused moodustasid 12% toote mahulisest impordist. Teiste riikide osatähtsus oli summaarselt 10%. 2010. aasta 9 kuuga osteti sisse ka rummi ja džinni ning need tooted hõlmasid vastavalt 5% ja 3% kangete alkoholsete jookide sisseveetud kogustest.

Suure viina ja viski sisseveo tõttu olid kogu kangete alkoholsete jookide impordis jätkuvalt peamisteks päritoluriikideks Suurbritannia ja USA, sealjuures mõlemast riigist sisseostetud kogused olid võrdsed ning moodustasid 1/3 kogu tootegrupi impordist. Teiste riikide osakaalud olid oluliselt väiksemad - Prantsusmaa hõlmas 7% ja Ukraina 4% kangete alkoholsete jookide koguimpordist.

Kangete alkoholsete jookide koguseline põhiimport riigiti 2009-2010. aasta 9 kuul

	1000 liitrit (100%-lise alkoholina)		Muutus '10 9 k/ '09 9 k, %	Osakaal, %	
	2009 9 kuul	2010 9 kuul		2009 9 kuul	2010 9 kuul
Suurbritannia	1 445	1 846	27,7	24	33
USA	2 755	1 842	-33,1	46	33
Prantsusmaa	244	359	46,9	4	7
Ukraina	277	189	-31,9	5	4
Soome	194	176	-9,0	3	3
Iirimaa	112	167	49,6	2	3
Holland	138	120	-13,3	2	2
Valgevene	86	125	45,5	1	2
Teised	756	699	-7,5	13	13
Kokku	6 007	5 523	-8,1	100	100

Allikas: SA

Hinnad

Kodumaise **viina** keskmine jaehind oli 2010. aasta III kvartalis 8,8% kõrgem kui eelneva aasta samal perioodil. Viina hinna tõusu on mõjutanud kõrgemad aktsiisimäärad, mis rakendusid 2010. aasta 1. jaanuarist, lisaks sellele ka 2009. aasta käibemaksumäära tõus 18%-lt 20%-le. Lisandunud aktsiisi- ja käibemaksumäära tõttu kallinesid viinad aastaga 6,3%. Eestis tervikuna ja Tallinnas oli viina hindade muutumise trend enam-vähem sama. Aastaga kallinesid kõige kiiremini madalama hinnaklassi viinad, nii ulatus üle Eesti hinna tõus 11%-ni ja Tallinnas 8%-ni. Samal perioodil püsisid keskmise hinnaklassi viinade hinnad enam-vähem aastatagusel tasemel. Kõrgema hinnaklassi viinade hind tõusis Tallinnas ja mujal Eestis peaaegu võrdselt, vastavalt 3,2% ja 3,7%. Populaarsemate kodumaiste viinabrändide jaehind on aastaga tõusnud kiiremini kui alkoholsete jookide keskmine tarbijahinnaindeks (THI), mis oli 2010. aasta III kvartalis 5,5%.

2010. aasta IV kvartalis olid viina keskmised jaehinnad mõnevõrra madalamad III kvartaliga võrreldes, nii langesid Eestis tervikuna hinnad 2,3%, Tallinnas oli hinna langus alla 1%.

2010. aasta III kvartalis olid **likööride** jaehinnad Eesti kauplustes keskmiselt 5,8% kõrgemad kui aasta tagasi, sealjuures Tallinnas oli hinnatõus kiirem (+8,7%). Likööride kallinemist on põhjustanud viimase aasta jooksul rakendatud kõrgemad aktsiisi- ja käibemaksumäärad. Eestis tervikuna tõusid aastaga kõige kiiremini **marjalikööride** hinnad (+7,0%).

Tabel 12

Eesti kangete alkoholsete jookide keskmised jaehinnad kauplustes
(0,5-liitrise klaaspudeli hind kroonides koos käibemaksuga)

	Aug. 2009	Veebr. 2010	Mai 2010	Aug. 2010	Muutus aug 10/ aug 09, %	Nov. 2010
Eestis keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)	76.79	88.38	84.51	83.57	8,8	81.66
Madalam hinnaklass	64.38	77.45	72.81	71.23	10,6	68.14
Keskmine hinnaklass	96.29	100.86	100.12	96.79	0,5	98.09
Kõrgem hinnaklass	201.67	200.83	212.63	209.15	3,7	205.82
Liköörid	86.56	91.78	91.67	91.57	5,8	90.29
Marjaliköörid	63.80	67.99	67.97	68.24	7,0	67.18
Kanged liköörid	115.11	122.46	123.67	118.84	3,2	121.72
Kreemliköörid	91.71	92.67	95.12	92.57	0,9	91.54
Džinnid	99.73	100.35	103.27	100.13	0,4	105.73
Tallinnas keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)	77.91	88.42	82.97	83.33	7,0	82.68
Madalam hinnaklass	64.38	75.54	69.76	69.40	7,8	67.47
Keskmine hinnaklass	98.22	103.43	100.58	97.25	-1,0	100.42
Kõrgem hinnaklass	206.03	200.37	214.63	212.63	3,2	212.63
Liköörid	85.24	91.77	92.86	92.69	8,7	95.18
Marjaliköörid	64.47	68.19	67.73	68.71	6,6	68.19
Kanged liköörid	113.16	121.46	122.70	118.95	5,1	122.10
Kreemliköörid	91.89	91.47	94.64	93.50	1,8	95.27
Džinnid	99.88	99.40	103.48	103.48	3,6	105.47

¹ 0,7-liitrine klaaspudel;

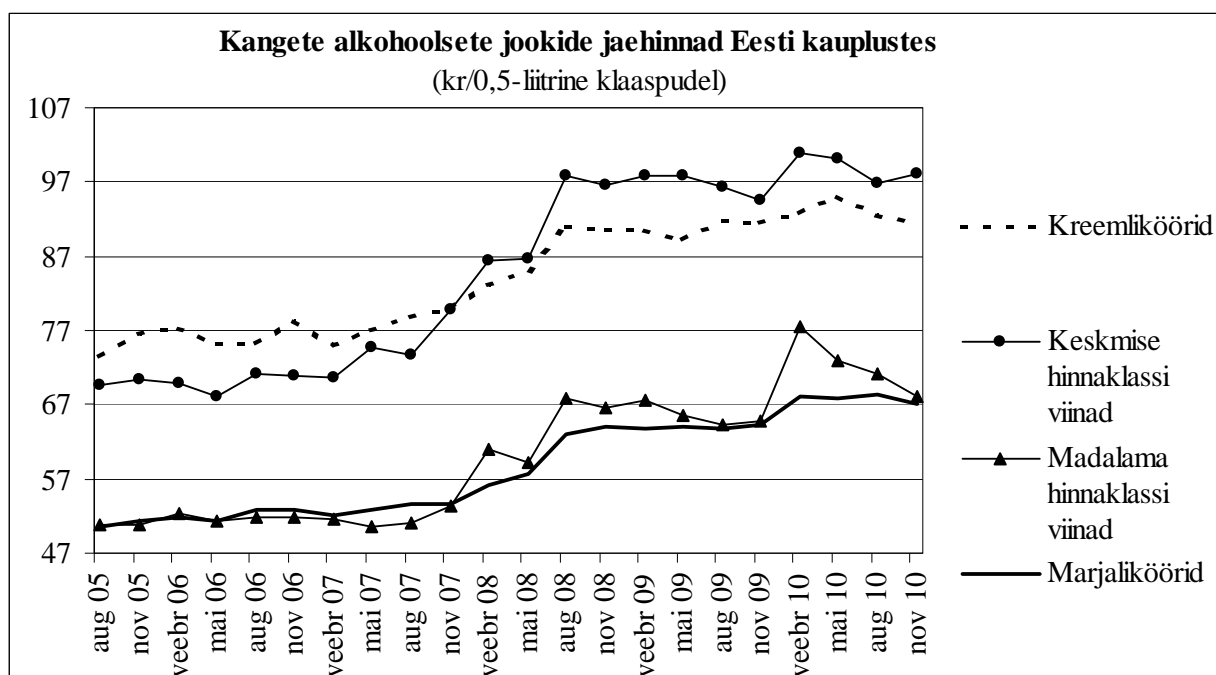
Allikas: EKI

Kanged liköörid kallinesid analüüsitaval perioodil 3,2% ja **kreemliköörid** alla 1%. Sama trend oli ka Tallinnas, kus teistest kiiremini kallinesid marjaliköörid (+6,6%). Kangete likööride hind oli pealinnas 5,1% kõrgem kui aasta tagasi ning kõige vähem kallinesid kreemliköörid (+1,8%).

Jooksva aasta IV kvartalis olid likööride hinnad üle Eesti 1,4% madalamad kui III kvartalis. Seevastu Tallinnas kallinesid liköörid sel perioodil 2,7%.

Džinni keskmine jaehind ei ole aastaga muutunud ning Eestis toodetud džinnid olid jooksva aasta III kvartalis keskmiselt vaid 0,4% kallimad mullusega võrreldes. Samal ajal tõusid hinnad Tallinnas sel perioodil 3,6%.

2010. aasta novembris olid džinni jaehinnad augustiga võrreldes kõrgemad (+5,6%), kusjuures kiirem kasv toimus väljaspool pealinna, kus hinnad tõusid 1,9%.

Tabel 13

Kange alkoholi aktsiis (kroonides)

	Enne 01.01.2010	Alates 01.01.2010
Ainult aktsiis		
Viin 40%, 0,5-liitrine pudel	40.40	44.44
Liköör 21%, 0,5-liitrine pudel	21.21	23.33
Aktiis koos aktsiisilt makstava käibemaksuga		
Viin 40%, 0,5-liitrine pudel	48.48	53.33
Liköör 21%, 0,5-liitrine pudel	25.45	28.00

Allikas: Maksu- ja Tolliameti andmed, EKI arvutused

11-s Euroopa Liidu pealinnas käesoleva aasta septembrikuu esimesel nädalal läbiviidud rahvusvahelise hinnavaatluse kohaselt olid Tallinna supermarketites populaarsemate kohalike **viinade** jaehinnad kõrgemad kui enamus teistes pealinnades, sealjuures kõige märkimisväärsem hinnavahe oli Berliiniga (67%). Tallinna kauplustest kõrgemad olid viina hinnad vaid Stockholmis ja Helsingis. Aastaga tõusid kõige kiiremini hinnad (Eesti kroonidesse arvestatult) Budapestis, kus viinad kallinesid rohkem kui poole võrra. Teistes pealinnades oli hinnatõus oluliselt aeglasem või seda ei olnud üldse. Hinnad püsisid praktiliselt aastatagusel tasemel Vilniuses, Berliinis ja Varssavis, kusjuures aasta jooksul ei odavnenud viin üheski pealinnas.

Viina hinnad Euroopa pealinnade supermarketites 2009-2010. aastal
(kuu esimese nädala seisud, kroonides)

Pealinn	sept. 2009	märts 2010	juuni 2010	sept. 2010
Kohalik viin 38-40%, 0,7-0,75 l klaaspudel				
Tallinn	115.40	124.63	125.50	127.00
Riia	80.59	75.92	99.43	106.60
Vilnius	115.99	116.64	90.43	116.26
Varssavi	98.37	105.79	97.54	99.76
Praha	103.03	105.47	82.92	113.41
Bratislava	92.39	100.90	104.12	105.74
Budapest	74.42	99.02	91.46	113.10
Helsingi*	248.00	265.84	265.84	265.84
Berliin	75.57	79.12	79.12	76.20
Amsterdam	231.41	234.54	234.54	-
Stockholm*	292.89	295.72	298.85	316.19
Absolut vodka 40%, maitsestatamata, 0,7 l klaaspudel				
Tallinn	280.97	291.30	267.00	265.67
Riia	272.26	248.10	244.23	280.05
Vilnius	251.28	246.17	249.19	217.47
Praha	224.57	223.15	226.95	231.90
Bratislava	226.70	234.26	234.17	-
Helsingi*	312.93	333.27	333.27	336.40
Berliin	221.50	226.72	222.81	216.24
Amsterdam	242.37	242.37	242.37	-
Stockholm*	357.64	364.57	364.57	389.54

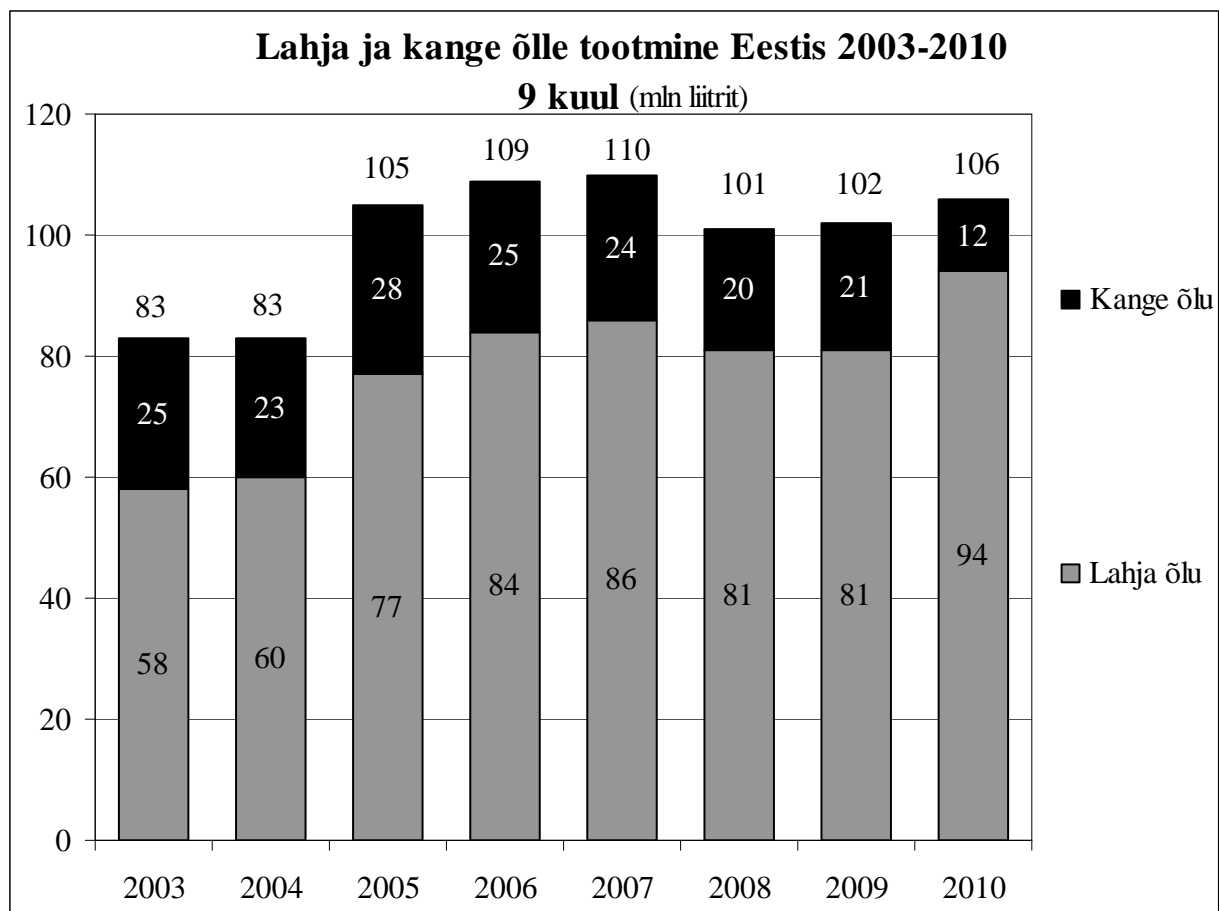
* alkoholi kauplustes
Allikas: EKI

3. ÕLU

Tootmine

2010. aasta 9 kuuga toodeti õlut 5% rohkem eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Analüüsitaval perioodil olid lahja ja kange õlle tootmise trendid erinevad, nii suurenes lahja õlle toodangu maht 23%, seevastu kange õlle tootmine vähenes 42%. See muutis ka õlle tootmise struktuuri – lahja õlu (alk. sisaldus alla 6%) moodustas õlle kogutoodangust käesoleva aasta kolmel kvartalil 89% (2009. a 9 kuul 79%) ning kange õlu (alk. sisaldus üle 6%) vastavalt 11% kogutoodangust (2009. a 9 kuul 21%). Kodumaist õlut müüdi siseturule 12% vähem kui eelneva aasta samal perioodil, sealjuures lahja õlle müük vähenes aastaga vaid 1% ja kange õlle müük vähenes sel perioodil 38%. Siseturule müüdnud kogused moodustasid 67% kodumaisest õlletoodangust (2009. a 9 kuuga 80%). Samal ajal välisurule müüdnud kogused olid 72% suuremad mullusega võrreldes ja seda eelkõige Soome eksporditud koguste arvel, mis moodustasid peaaegu poole antud toote mahulisest ekspordist. Valdav osa väljaveetud kogustest (96%) oli Eesti ettevõtete toodang ja 4% tõenäoliselt reeksport.

Joonis 5

Allikas: EKI (hinnanguline)

Eesti suurimate õlletootjate AS Saku Õlletehase ja AS A. Le Coqi summeeritud osakaal õlle kogutoodangus ulatus 92%-ni, mis oli 4%-punkti suurem kui eelmise aasta samal perioodil. Mõlema juhtiva ettevõtte toodangu maht jooksva aasta üheksa kuuga suurenes. Märkatavalt kiiremas tempos kasvas AS A.Le Coq tootmine.

Väliskaubandus

2010. aasta 9 kuuga ulatus õlle eksport rahalises väärtuses 270 mln kroonini ja import 195,4 mln kroonini. Seega püsis väliskaubandusbilanss positiivsena. Õlle eksport rahalises väärtuses kasvas 55% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Selle põhjuseks olid 72% suurenenud väljamüügi kogused, sest samal perioodil õlle ekspordihinnad olid 10% madalamad aastatagusega võrreldes. Õlut müüdi Eestist välja 2010. aasta 9 kuuga kokku 38 mln liitrit.

Tabel 15

Õlle rahaline põhieksport ja -import ning põhieksporti- ja impordihinnad 9 kuul 2008-2010

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			Muutus '10 9 k/'09 9 k, +/- %
	2008 9 kuud	2009 9 kuud	2010 9 kuud	2008 9 kuud	2009 9 kuud	2010 9 kuud	
Eksport	7.52	7.89	7.11	130,4	174,2	270,0	55,0
Import	10.36	10.50	6.15	131,8	143,1	195,4	36,6

Allikas: SA

Tabel 16

Õlletoodang, põhieksporti ja -impordi kogused 9 kuul 2008-2010 (tuh liitrit)

	2008 9 kuud	2009* 9 kuud	2010 9 kuud	Muutus '10 9 k/'09 9 k, +/- %
Toodang	100 890	101 743	106 491	4,7
Eksport	17 329	22 072	37 983	72,1
sh Eesti tootjate eksport	12 398	20 404	34 949	71,3
Import	12 702	13 629	31 780	2,3 korda

*andmed korrigeeritud

Allikas: SA

Nagu varemgi müüdi Eestist õlut põhiliselt kolme riiki: Soome, Leetu ja Läti. Soome müüdid kogused suurenesid aastaga 4,2 korda ning hõlmasid 49% välisturule müüdid õllekogusest. Leetu eksporditud õllekogused suurenesid 77% ning hõlmasid 23% õlle kogueksportidest. Läti suunatud õlle mahuline eksport oli 2010. aasta kolmel kvartalil 27% väiksem kui aasta tagasi ning moodustas 15% (2009. a 9 kuul 36%) õlle kogueksportidest. Analüüsitaval perioodil vähenesid oluliselt ka Rootsi eksporditud õlle kogused (-57%), mille

tagajärjel vähenes ka nende osatähtsus antud toote väljaveos 18%-lt 2009. aasta 9 kuul kuni 5%-ni analüüsitaval perioodil. Hüppeliselt (peaaegu 13 korda) suurenes õlle eksport Taani, mis põhjustas ka selle riigi osakaalu suurenemise ekspordis 4%-ni (eelmisel aastal oli see peaaegu olematu). Teistesse riikidesse müüdüd kogused hõlmasid kokku 4% õlle koguekspordist.

Tabel 17

Õlle koguseline põhieksport riigiti 2009-2010 aasta 9 kuul

	1000 liitrit		Muutus '10 9 k / '09 9 k, %	Osakaal, %	
	2009 9 kuud	2010 9 kuud		2009 9 k	2010 9 k
Soome	4 446	18 545	4,2 korda	20	49
Leedu	5 019	8 898	77,3	23	23
Läti	7 864	5 776	-26,6	36	15
Rootsi	4 076	1 758	-56,9	18	5
Taani	111	1 424	12,8 korda	0	4
Teised	556	1 582	2,8 korda	3	4
Kokku	22 072	37 983	72,1	100	100

Allikas: SA

Õlle impordikäive suurenes 2010. aasta üheksa kuuga 37% 2009. aasta sama perioodiga võrreldes. Ka siin on käibekasv saavutatud suuremate imporditud koguste arvel, mis kasvasid 2,3 korda, samal ajal olid impordihinnad oluliselt (-41%) madalamad kui aasta tagasi.

Tabel 18

Õlle koguseline põhiimport riigiti 2009-2010. aasta 9 kuul

	1000 liitrit		Muutus '10 9 k / '09 9 k %	Osakaal, %	
	2009 9 kuud	2010 9 kuud		2009 9 kuud	2010 9 kuud
Läti	614	10 070	16,4 korda	5	32
Soome	3 788	7 774	2,1 korda	28	24
Leedu	806	4 868	6,0 korda	6	15
Venemaa	2 292	1 777	-22,5	17	6
Saksamaa	1 023	1 374	34,4	7	4
Holland	1 475	1 323	-10,3	11	4
Mehhiko	727	786	8,1	5	3
Teised	2 905	3 809	31,3	21	12
Kokku	13 629	31 780	2,3 korda	100	100

Allikas: SA

Enim veeti õlut sisse Lätist, kust sisseostetud kogused olid 16 korda suuremad aastagusega võrreldes ning hõlmasid 32% toote koguimpordist (2009. a 9 kuuga 5%). Soome püsis impordiriikide seas teisel positsioonil (osakaal 24%), kusjuures sealt veeti õlut sisse 2 korda aastatagusest rohkem. Tähtsuselt kolmandaks õlle impordiriigiks oli Leedu, kust sisse ostetud kogused suurenesid 6 korda ning moodustasid 15% kogu imporditud õllest. Nähtavasti on siin tegemist Eesti õlletootjate kontsernisisesega tööjaotusega. Venemaalt veeti sisse 6% kogu imporditud õllest (aasta tagasi 17%), sealjuures kogused vähenesid 22% mullusega võrreldes. Saksamaa ja Hollandi päritoluga õllekogused hõlmasid võrdsest 4% selle joogi koguimpordist vaadeldaval perioodil, samas Saksaalt sisseveetud kogused suurenesid rohkem kui kolmandiku võrra ja Hollandi kogused olid 10% väiksemad. Ülejäänud riikide summaarne osakaal oli 15%.

Hinnad

2010. aasta 9 kuuga ei ole õllede hinnad märkimisväärselt muutunud, tõustes üle Eesti keskmiselt vaid 1,3% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes, kusjuures lahjad õlled kallinesid 3,1% ja kangete õllede hind püsis aastatagusel tasemel. Tallinnas odavnesid õlled 1,9%, sealjuures toimus väike hinna langus nii lahjad kui kanged õlled osas, vastavalt 0,7% ja 1,2%. 2010. aasta alguses kallines aktsiisimaksu ja 2009. aasta suvel toimunud käibemaksu määrade tõusu tõttu lahja õlu 1,7%. Ülejäänud 1,4% hinnatõusust on ettevõtete (tootjad, kaubandus) poolne hinnalisa. Samal põhjusel oleks kange õlu võinud kallineda aastaga 2,7%, kuid seda ei toimunud. Kuna linnaste impordihinnad olid käesoleva aasta kolmel kvartalil 31% madalamad kui aasta tagasi, olid ka õlletootmise toorainekulud aastatagusest oluliselt väiksemad, mis lubas hoida õllehinda tervikuna aastatagusel tasemel.

Käesoleva aasta VI kvartalis tõusid õlle hinnad Eesti kauplustes 6,2% III kvartaliga võrreldes, kusjuures Tallinna kauplustes oli hinnatõus kiirem (+8,5%).

Tabel 19

Eesti õlle keskmised jaehinnad kauplustes

(0,5-liitrise klaaspudeli hind kroonides koos pandipakendi maksumuse ja käibemaksuga)

	Aug. 2009	Veebr. 2010	Mai 2010	Aug. 2010	Muutus aug 10/ aug 09, %	Nov. 2010
Eestis keskmiselt	13.07	13.08	12.83	13.24	1,3	14.06
Lahja õlu <6%	12.62	12.69	12.41	13.01	3,1	13.50
Kange õlu >6%	13.59	13.53	13.33	13.58	0,1	14.79
Tallinnas keskmiselt	13.38	13.05	13.01	13.12	-1,9	14.23
Lahja õlu <6%	12.84	12.41	12.32	12.75	-0,7	13.52
Kange õlu >6%	13.96	13.70	14.01	13.79	-1,2	15.26

Allikas: EKI

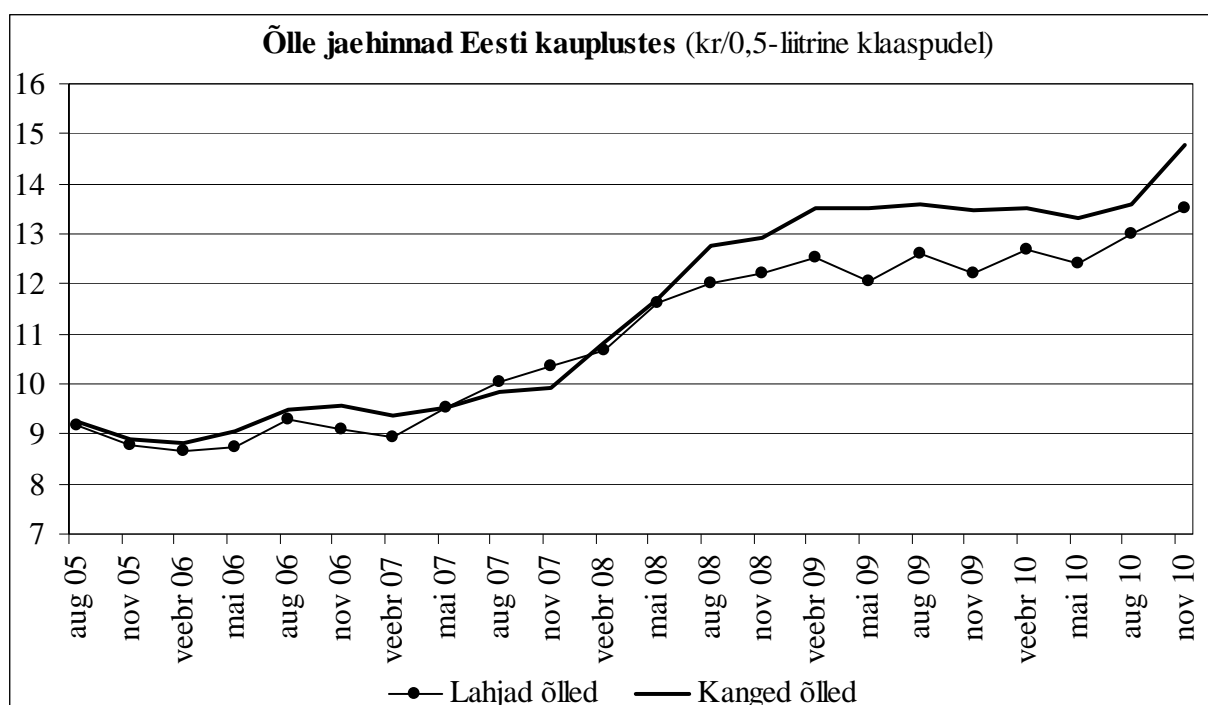
Tabel 20

Õlle aktsiis (kroonides)

	Enne 01.01.2010	Alates 01.01.2010
Ainult aktsiis		
Õlu 4,6%, 0,5-liitrine pudel	1.77	1.95
Õlu 8,0%, 0,5-liitrine pudel	3.08	3.39
Aktiis koos aktsiisilt makstava käibemaksuga		
Õlu 4,6%, 0,5-liitrine pudel	2.12	2.34
Õlu 8,0%, 0,5-liitrine pudel	3.70	4.07

Allikas: Maksu- ja Tolliameti andmed, EKI arvutused

Joonis 6

Allikas: EKI

EKI rahvusvaheline hinnavaatlus näitas, et populaarsemate **õlled** (Saku Originaal, A. Le Coq Premium) keskmine hind Tallinna supermarketites ületas 2010. aasta septembris suurema osa vaatluse all olnud pealinnades müüdud populaarsemate kodumaiste õlled hinda. Erandiks olid kõrge aktsiisimaksuga Helsingi, kus õlle hinnad ületasid rohkem kui kaks korda Eesti pealinna hindu ja Stockholm (vahe +27%). Aastatagusega võrreldes kallines kõige kiiremini õlu Stockholmis (+29,5% Eesti kroonides arvestatult), märgatavalt kallines õlu ka Prahhas ja Helsingis, vastavalt +12% ja +11%. Teiste pealinnade supermarketites, kaasaarvatud Tallinnas, oli õlle hinnatõus 2009. aasta III kvartaliga võrreldes alla 10%.

2010. aasta III kvartalis ei odavnenud eelmise aasta sama perioodiga võrreldes õlu üheski vaatluse all olnud pealinnas.

Õlle hinnad Euroopa pealinnade supermarketites 2009-2010. aastal
(kuu esimese nädala seisud, kr)

Pealinn	Õlu hele, 4,3-4,7%, 0,5 l koos pandipakendi maksumuse ja km-ga			
	sept. 2009	märts 2010	juuni 2010	sept. 2010
Tallinn	12.73	13.14	12.97	13.90
Riia	10.91	10.91	10.91	11.13
Vilnius	9.05	9.19	9.36	9.47
Varssavi	9.32	10.52	9.72	9.64
Praha	6.81	6.64	6.69	7.60
Bratislava	7.18	6.66	6.74	7.50
Budapest	7.26	6.52	7.64	-
Berliin	11.92	12.10	12.10	11.92
Helsingi	28.45	31.29	31.53	31.53
Amsterdam	11.89	13.75	12.12	-
Stockholm	13.72	13.93	13.93	17.77

Allikas: EKI

4. LAHJAD ALKOHOLSED JOOGID

Tootmine

EKI-le esitatud ettevõtete andmetel toodeti Eestis 2010. aasta üheksa kuuga lahjasid alkohoolseid jooke 6,9% vähem aastatagusega võrreldes. Kokku toodeti neid jooke 15,7 mln liitrit, millest suurem osa (14,4 mln liitrit) olid kääritatud joogid ja 1,3 mln liitrit segatud piiritusjoogid. Segatud piiritusjookide tootmine vähenes aastaga $\frac{3}{4}$ võrra, seevastu kääritatud jooke toodeti 23% rohkem mullusega võrreldes. 2009. aasta mais toimus lahjade alkohoolsete jookide struktuuris muudatus, kui eelmistel aastatel toodeti neist suur osa piirituse baasil, siis retseptimuudatuse tõttu suurenes oluliselt kääritatud jookide baasil valmistatud lahjade alkohoolsete jookide toodangu maht. Kuna suurel määral on uute jookide tooraineks puuvilja- ja marjaveinid, soodustas see nende tootmise kiiret kasvu aastatagusega võrreldes (2,2 korda). Analüüsitaval perioodil püsis siidri ja muude kääritatud jookide toodangu maht aastatagusel tasemel.

Tabel 22

Lahjade alkohoolsete jookide toodang 9 kuul 2008-2010 (mln liitrit)

	2008 9 kuud	2009** 9 kuud	2010 9 kuud	Muutus '10 9k/'09 9k, %
Kokku lahjad alkohoolsed joogid*	27,88	16,87	15,70	-6,9
sh lahjad segatud piiritusjoogid	12,09	5,11	1,27	-75,1
kääritatud joogid	15,79	11,76	14,43	22,7
sh siider ja muud kääritatud joogid	12,10	9,60	9,65	0,6
puuvilja- ja marjaveinid	3,69	2,16	4,78	2,2 korda

* EKI arvestused

** andmed korrigeeritud

Allikad: SA, EKI

Lahjasid segatud piiritusjooke toodeti EKI-le esitatud ettevõtete andmetel Eestis 2010. aasta üheksa kuuga vaid 1,3 mln liitrit (2009. a 9 kuuga 5,1 mln liitrit). Nagu eespool mainitud, on nii suur langus tingitud antud jookide retseptuuri muutmisest ning uued tooted kuuluvad kääritatud jookide gruppi. Vaadeldaval perioodil kahanes lahjade segatud piiritusjookide tootmine kõikides ettevõtetes. Nende jookide suurimaks tootjaks oli AS A. Le Coq, teisel kohal AS Liviko ning nende ettevõtete tootmismahud olid ligilähedased. AS-i Saku Õlletehas tootmine oli väiksem. 2010. aastal tootis lahjasid piiritusjooke ka AS Valtu Vein.

Puuvilja- ja marjaveine toodeti 2010. aasta kolme kvartaliga 4,8 mln liitrit ning see kogus oli 2,2 korda mullusest suurem. Nii kiire kasvu põhjuseks on uute kääritatud jookide tootmine, mille tooraineks on suures osas naturaalne vein. Tänu sellele oli kääritamismeetodil saadud naturaalsete veinide toodangu maht 2,3 korda suurem kui aasta tagasi, samal ajal kangendatud veine toodeti 29% vähem kui eelmise aasta samal perioodil. Veinitoodangu proportsioonid on mõnevõrra muutunud - naturaalsed veinid moodustasid 99% (2009. a 9 kuul

97%) ja kangendatud veinid 1% (2009. a 9 kuul 3%) Eestis toodetud puuvilja- ja marjaveinidest.

Endiselt toodetakse Eestis kahte tüüpi naturaalseid veine – lauaveine ning siidri- ja muude kääritatud jookide tootmises toorainena kasutatavaid veine. Viimaste toodangu maht aastaga kolmekordistus, sest suurem osa naturaalseid puuvilja- ja marjaveine kasutati tooraineks, naturaalseste lauaveinide osatähtsus oli 9% (2009. a 9 kuul 34%). AS Linda Nektar oli jätkuvalt suurimaks tooraineks kasutatavate veinide tootjaks Eestis. Vaadeldaval perioodil vähendasid kõik ettevõtted lauaveinide tootmist 2009. aasta üheksa kuuga võrreldes. Kangendatud veinide tootmine jagunes kolme ettevõtte vahel, kusjuures AS Liiwi Heliis suutis ainsana suurendada toodangu mahtu, AS Võhu Vein ja AS Valtu Vein tootmine liikus langustrendil.

EKI-le ettevõtete poolt esitatud andmetel toodeti **siidreid** Eestis 2010. aasta 9 kuuga 11% vähem kui 2009. aasta samal perioodil. Tootmise kahanemise põhjuseks oli nende toodete väiksem nõudlus kohalikul turul. Jätkuvalt oli tähtsaimaks siidritootjaks Eestis AS A. Le Coq ja teisel positsioonil püsis AS Saku Õlletehas. Turuliidri toodangu maht aastaga suurenes, seevastu AS Saku Õlletehase tootmine liikus langustrendil võrreldes aastatagusega. Vaatlusperioodil tootis siidreid ka AS Valtu Vein. 2010. aasta 9 kuuga müüdi kohalikest siidritoodangust 96% Eesti turul (2009. aasta 9 kuuga 87%).

Muid lahjasid kääritatud jooke, mis põhiliselt asendasid varasemaid segatud piiritusjooke, tootsid kolm ettevõtet, kusjuures tähtsaimaks oli käesoleva aasta 9 kuul AS A. Le Coq. AS Saku Õlletehas oli nende jookide tootmises teisel positsioonil ning tema toodangu maht oli langev. Marginaalses koguses tootis lahjasid kääritatud jooke ka AS Altia Eesti.

Väliskaubandus

Lahjasid alkohoolseid jooke eksporditi Eestist 2010. aasta üheksa kuuga 112 mln krooni eest (2009. a 9 kuuga 100 mln kr) ja imporditi 243 mln krooni eest (2009. a 9 kuuga 222 mln kr), millest nähtub, et nende jookide väliskaubakäibe saldo püsis negatiivsena. Antud tootegrupi ekspordikäive jaotus võrdselt segatud piiritusjookide ja kääritatud jookide vahel. Viimastest 38% hõivas siidri käive ja ülejäänud oli muude kääritatud jookide eksport rahalises väärtuses. Lahjasid alkohoolseid jooke eksporditi 2010. aasta kolme kvartaliga koguseliselt 10,4 mln liitrit ning seda oli peaaegu kolmandiku võrra rohkem kui aasta tagasi. Sealjuures müüdi segatud piiritusjooke välisurule 3,9 mln liitrit ja kääritatud jooke 6,5 mln liitrit.

Tabel 23

Lahjade alkoholsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning
ekspordi- ja impordihinnad 9 kuul 2008-2010

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2008 9 kuud	2009 9 kuud	2010 9 kuud	2008 9 kuud	2009* 9 kuud	2010 9 kuud	Muutus '10 9 k/'09 9 k, +/- %
Eksport							
Kokku	10.22	12.66	10.70	113,9	99,9	111,8	11,9
sh segatud piiritusjoogid	11.31	14.07	14.18	54,6	60,7	55,9	-7,9
kääritatud joogid	9.39	10.97	8.60	59,3	39,3	55,9	42,5
sh siider	9.20	12.14	11.77	42,3	21,0	21,2	0,9
Import							
Kokku	11.91	10.92	10.99	245,3	222,1	243,2	9,5
sh segatud piiritusjoogid	11.00	9.76	10.67	152,0	132,8	127,2	-4,3
kääritatud joogid	13.80	13.26	11.37	93,3	89,3	116,0	29,9
sh siider	14.31	15.67	12.34	39,5	38,4	54,7	42,2

* Andmed korregeeritud

Allikas: SA

Tabel 24

Lahjade alkoholsete jookide põhieksporti- ja -impordikogused
9 kuul 2008.-2010 (tuh liitrit)

	2008 9 kuud	2009 9 kuud	2010 9 kuud	Muutus '10 9 k/'09 9k +/- %
Eksport				
Kokku lahjad alkohoolsed joogid	11 140	7 891	10 444	32,4
sh segatud piiritusjoogid	4 827	4 313	3 940	-8,6
kääritatud joogid	6 313	3 578	6 504	81,8
sh siider	4 598	1 730	1 799	4,0
Import				
Kokku lahjad alkohoolsed joogid	20 595	20 347	22 131	8,8
sh segatud piiritusjoogid	13 833	13 611	11 925	-12,4
kääritatud joogid	6 762	6 736	10 206	51,5
sh siider	2 762	2 453	4 430	80,6

Allikas SA

Lahjade segatud piiritusjookide kaubavahetuse saldo oli endiselt negatiivne, kuna nende ekspordikäive, ulatudes 2010. aasta üheksa kuuga 56 mln kroonini, oli impordikäibest rohkem kui kaks korda väiksem. Enim (32% toote ekspordikogusest) müüdi neid jooke Soome, kuid sinna väljaveetud kogused olid 15% aastatagusest väiksemad. Teisel kohal, osakaaluga 24% (2009. a 9 kuul 17%), oli Läti kuhu müüdid kogused suurenesid 26%. Ukraina osatähtsus

analüüsitavate jookide ekspordis suurenes aastaga 2%-punkti ning kattis sellest 15%. Peaaegu kahekordistus lahjade segatud piiritusjookide väljavedu Leetu, millega kaasnes selle riigi osatähtsuse kasv 6%-lt 2009. aasta kolmes kvartalis 13%-ni analüüsitaval perioodil. Seevastu Venemaale müüdnud kogused oluliselt vähenesid (-81%) ning eksport Venemaale hõlmas 5% lahjade segatud piiritusjookide müügist välisturule (2009. a 9 kuul 25%). Ülejäänud riikide summaarne osatähtsus ulatus 11%-ni.

Tabel 25

Lahjade segatud piiritusjookide koguseline põhieksport riigiti 2009-2010. aasta 9 kuul

	1000 liitrit		Muutus '10 9 k/'09 9 k, %	Osakaal, %	
	2009 9 kuud	2010 9 kuud		2009 9 kuud	2010 9 kuud
Soome	1 488	1 264	-15,1	35	32
Läti	742	931	25,6	17	24
Ukraina	562	613	9,1	13	15
Leedu	262	512	95,1	6	13
Venemaa	1 068	200	-81,3	25	5
Teised	191	420	2,2 korda	4	11
Kokku	4 313	3 940	-8,6	100	100

Allikas: SA

Kääritatud jookide ekspordikäive ulatus 2010. aasta üheksa kuuga 56 mln kroonini (2009. a 9 kuuga 39 mln kr). Analüüsitaval perioodil püsis siidri rahaline eksport aastatagusel tasemel, samal ajal muude kääritatud jookide rahaline eksport suurenes oluliselt (+90%). Koguseliselt veeti kääritatud jooke Eestist välja 2010. aasta üheksa kuuga kokku 6,5 mln liitrit (2009. a 9 kuuga 3,6 mln liitrit), millest hinnanguliselt 1,55 mln liitrit (tabel 27) oli kohalike ettevõtete toodang ja ülejäänud tõenäoliselt reeksport. Siidri väljamüüdnud kogused suurenesid aastaga 4% ja muude kääritatud jookide kogused suurenesid rohkem kui kaks korda eelmise aasta sama perioodiga võrreldes.

Käesoleva aasta kolme kvartaliga müüdi eksporditud kääritatud jookidest 50% Leetu, kuhu viidud kogused olid rohkem kui 2/3 suuremad kui eelmisel aastal. Ka Soome müüdnud kogused suurenesid märgatavalt (+49%), moodustades 18% (aasta tagasi 22%) antud tootegrupi koguselisest ekspordist. Läti ja Taani väljaveetud mahud hõlmasid võrdselt 12% kääritatud jookide müügist välisturule, samas Läti veetud kogused suurenesid 68% ja Taani veetud kogused olid viis korda mullusest suuremad. Ülejäänud riikide summaarne osatähtsus ekspordis oli 8%.

Tabel 26

Kääritatud jookide koguseline põhieksport riigiti 2009-2010. aasta 9 kuul

	2009 9 kuud	2010 9 kuud	Muutus '10 9 k / '09 9 k, +/- %	2009 9 kuud	2010 9 kuud
Leedu	1 951	3 285	68,4	55	50
Soome	788	1 173	49,0	22	18
Läti	467	786	68,1	13	12
Taani	151	757	5 korda	4	12
Saksamaa	21	312	15 korda	0	5
Teised	200	191	-4,5	6	3
Kokku	3 578	6 504	81,8	100	100

Allikas: SA

Eestis tegutsevate lahjade alkoholsete jookide tootjate andmetel **müüsid Eesti tootjad** omatoodetud lahjasid alkoholseid jooke 2010. aasta üheksa kuuga 1,8 mln liitrit, mis moodustab 17% selle tootegrupi ekspordikogusest (2009. a 9 kuuga 26%; tabel 27). Aastatagusega võrreldes oli kodumaiste lahjade alkoholsete jookide müük välisurule 10% väiksem mullusega võrreldes, kusjuures vähenes peaaegu kõikide jookide eksport, erandiks olid puuvilja- ja marjaveinid. Seoses uute kääritatud jookide väljatöötamisega kahanes segatud piiritusjookide väljamüük kääritatud jookide müügist kiiremini, vastavalt 30% ja 9%.

Tabel 27

Eestis toodetud lahjade alkoholsete jookide ekspordikogused
9 kuul 2008.-2010 (tuh liitrit)

	2008 9 kuud	2009 9 kuud	2010 9 kuud	Muutus '10 9 k / '09 9 k, +/- %
Eksport				
Kokku lahjad alkoholised joogid	6 356	2 018	1 810	-10,3
sh segatud piiritusjoogid	2 041	370	258	-30,1
kääritatud joogid	4 315	1 708	1 552	-9,1
sh siider	3 735	729	222	-69,5
puuvilja- ja marjaveinid	580	429	839	95,4
muud kääritatud joogid	...	550	491	-10,7

Allikas: EKI

2010. aasta üheksa kuuga imporditi lahjasid alkoholseid jooke Eestisse 243 mln krooni eest, mida oli 9,5% rohkem kui eelmise aasta üheksa kuuga. Käibekasvu põhjustas sisseveetud koguste suurenemine (+9%), samas püüsid impordihinnad eelmise aasta tasemel. Kokku imporditi analüüsitaval perioodil Eestisse 22 mln liitrit lahjasid alkoholseid jooke, sealjuures

segatud piiritusjooke 12 mln liitrit ja kääritatud jooke 10 mln liitrit. Sisseveetud kääritatud jookide kogustest 4,4 mln liitrit, ehk 43% moodustas siider.

Lahjasid segatud piiritusjooke imporditi Eestisse 2010. aasta kolme kvartaliga 12 mln liitrit 127 mln krooni eest ning suurem osa nendest toodetest osteti Soomest (45% impordikogusest). Teiste riikide osatähtsus jäi märgatavalt alla, nii hõlmas teisel positsioonil püsinud Hollandi toodang 15% antud jookide impordist, sealjuures kogused olid 19% väiksemad kui aasta tagasi. Leedus valmistatud jookide kogus vähenes 43%, millega kaasnes ka nende osakaalu langus 8%-ni (2009. a 9 kuul 12%). Seevastu Prantsusmaalt olid sissetoodud kogused 2,2 korda suuremad kui aasta tagasi ning hõlmasid 6% lahjade segatud piiritusjookide impordist (aasta tagasi 2%). Teiste riikide summaarne osakaal lahjade segatud piiritusjookide sisseveos oli 26%.

Kääritatud jooke imporditi Eestisse 2010. aasta kolme kvartaliga 10,2 mln liitrit 116 mln krooni eest. Sellest siidreid oli 4,4 mln liitrit, ostukäibega 54,7 mln krooni. Kääritatud jookide impordikäive suurenes 30% mullusega võrreldes ja impordikogus rohkem kui poole võrra (52%). Suurem osa (42%) kääritatud jookide mahulisest impordist pärines Soomest ning kogus oli 32,5% suurem 2009. aasta üheksa kuuga võrreldes. Tähtsuset teiseks importriigiks oli Leedu, sealt sisseveetud kogused kolmekordistused, hõlmates 20% kääritatud jookide impordimahust. Viis korda suurenesid Lätis toodetud lahjade alkoholsete jookide impordimahud ning need kogused katsid 18% antud jookide impordist. Suurenesid ka Rootsist sisseveetud kääritatud alkoholsete jookide kogused (+15%), moodustades 7% kogu tootegrupi impordikogusest. Teiste riikide koguste osakaalud jäid alla 5%.

Tabel 28

Lahjade segatud piiritusjookide koguseline põhiimport riigiti 2009-2010. aasta 9 kuul

	1000 liitrit		Muutus '10 9 k/'09 9 k, %	Osakaal, %	
	2009 9 kuud	2010 9 kuud		2009 9 kuud	2010 9 kuud
Soome	4 782	5 402	13,0	35	45
Holland	2 256	1 825	-19,1	17	15
Leedu	1 635	925	-43,4	12	8
Prantsusmaa	307	682	2,2 korda	2	6
Mehhiko	349	600	71,8	2	5
Läti	1 171	461	-60,7	9	3
Valgevene	269	326	21,2	2	3
Saksamaa	367	307	-16,3	3	3
Teised	2 475	1 397	-43,5	18	12
Kokku	13 611	11 925	-12,4	100	100

Allikas: SA

Tabel 29

Kääritatud jookide koguseline põhiimport riigiti 2009-2010. aasta 9 kuul

	1000 liitrit		Muutus '10 9 k /'09 I pa, %	Osakaal, %	
	2009 9 kuud	2010 9 kuud		2009 9 kuud	2010 9 kuud
Soome	3 235	4 286	32,5	48	42
Leedu	655	2 019	3,1 korda	10	20
Läti	366	1 862	5,1 korda	5	18
Rootsi	666	768	15,3	10	7
Saksamaa	341	372	9,1	5	4
Teised	1 473	899	-39,0	22	9
Kokku	6 736	10 206	51,5	100	100

Allikas: SA

Hinnad

Kodumaise **siidri** hinnad olid madalamad kui aasta tagasi. Eestis tervikuna odavnes 1,5-liitrisel plastpudelil siider kauplustes keskmiselt 1,6%, Tallinnas oli hinnalangus kiirem (-3,2%) 2009. aasta III kvartaliga võrreldes. Viimase aasta jooksul toimunud maksumäärade tõusu tõttu oleks olnud põhjendatud siidrite 2,2%-line hinnatõus, kuid ebapiisav nõudlus sundis ettevõtteid siidrite hinda alandama. IV kvartalis olid hinnad oluliselt kõrgemad III kvartaliga võrreldes, kasvades Eestis tervikuna 12%, kusjuures pealinnas oli kasv aeglasem (+6,3%).

Tabel 30

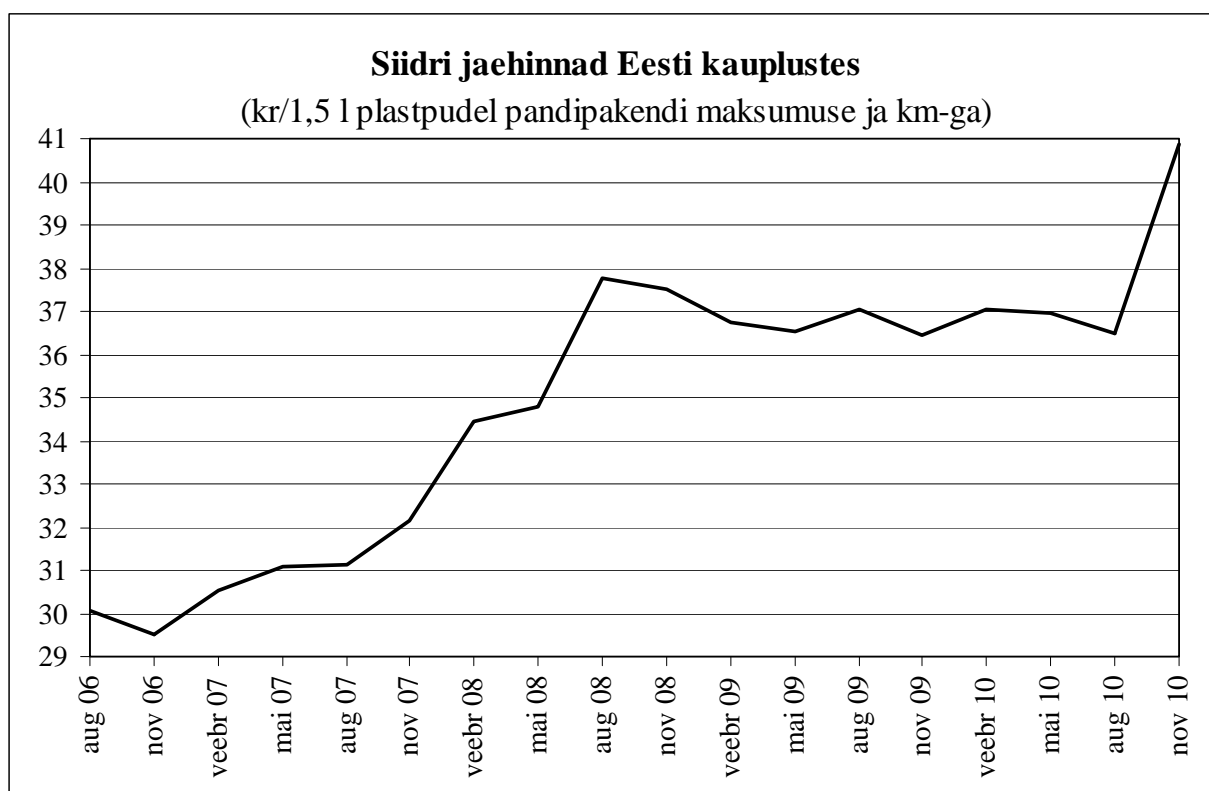
Siidri ja marjaveinide keskmised jaehinnad kauplustes (kr)

	Aug. 2009	Veebr. 2010	Mai 2010	Aug. 2010	Muutus aug 10/ aug 09, %	Nov. 2010
Siider*						
Eestis keskmiselt	37.06	37.06	36.97	36.47	-1,6	40.86
Tallinnas keskmiselt	38.10	37.07	37.40	36.90	-3,2	39.23
Marjaveinid**						
Eestis keskmiselt	40.97	43.50	44.69	45.97	12,2	45.76
Tallinnas keskmiselt	41.00	42.70	46.03	46.65	13,8	46.65

* 1,5-liitrisel plastpudeli hind kroonides koos pandipakendi maksumuse ja käibemaksuga

** 0,5-liitrisel klaaspudeli hind kroonides koos käibemaksuga

Allikas: EKI

Allikas EKI

Kodumaiste **marjaveinide** Eesti keskmine jaehindade kasv oli 2010. aasta III kvartalis (eelmise aasta sama perioodiga võrreldes) oluliselt kiirem kui teistel alkoholsetel jookidel. Eestis tervikuna kallinesid antud tooted 12% ja Tallinnas 14%. Kuna marjaveinide aktsiisimäär 2010. aastal ei suurenenud ning eelmise aasta II pooles ei tõusnud ka käibemaksu määr, siis võib järeldada, et antud jookide hinnatõus oli ettevõtete poolne hinnalisa. Jooksva aasta IV kvartalis ei ole marjaveinide hinnad muutunud.

Tabel 31

Siidri ja marjaveini aktsiis (kroonides)

	Enne 01.01.2010	Alates 01.01.2010
Ainult aktsiis		
Siider 4,6%, 1,5-liitrine pudel	6.77	7.45
Marjavein, 0,5-liitrine pudel	5.20	5.20
Aktsiis koos aktsiisilt makstava käibemaksuga		
Siider 4,6%, 1,5-liitrine pudel	8.12	8.94
Marjavein, 0,5-liitrine pudel	6.24	6.24

Allikas: Maksu- ja Tolliameti andmed, EKI arvutused

5. ETÜÜLALKOHOL KANGUSEGA ÜLE 80% (PIIRITUS)

Tootmine

Alates 2008. aasta teisest poolaastast rektifitseeritud etanooli (piirituste) tootmine Eestis lõpetati. Endised piiritusetehased said uued omanikud, kes on teatanud tootmise taaskäivitamisest, kuid seni ei ole tootmisandmeid esitatud.

Väliskaubandus

Seoses sellega, et piirituse tootmine puudus, eksporditi seda toodet 2010. aasta 9 kuuga vaid 15 tuh liitrit 461 tuh krooni eest.

Piiritust imporditi käesoleva aasta kolme kvartaliga Eestisse 2,0 mln liitrit 21,9 mln krooni eest. Impordikäive vähenes aastaga 28%, langust põhjustasid nii 5% madalamad impordihinnad, kui ka impordikogused, mis vähenesid aastaga neljandiku võrra. Soome oli jätkuvalt tähtsamaks importpiirituse päritoluriigiks, sealt sisseveetud kogused olid 10% suuremad 2009. aasta üheksa kuuga võrreldes ning moodustasid 43% piirituse mahulisest impordist. Slovakiast sisseveetud piirituse kogus suurenes 29%, hõlmates 26% kogu piirituse impordimahust. Oluliselt (20 korda) suurenes piirituse import Leedust ning selle osatähtsus antud toote koguimpordis oli 22%. Lisaks veeti piiritust Eestisse veel Lätist (9%).

Tabel 32

Rektifitseeritud etanooli rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 9 kuul 2008-2010

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			Muutus '10 9 k / '09 9 k +/- %
	2008 9 kuud	2009 9 kuud	2010 9 kuud	2008 9 kuud	2009* 9 kuud	2010 9 kuud	
Eksport	13.88	...	29.81	12,31	...	0,5	...
Import	13.98	11.21	10.70	34,0	30,5	21,9	-28,2

*SA andmed korrigeeritud

Allikas: SA

Tabel 33

Rektifitseeritud etanooli toodang, põhieksporti ja -impordi kogused 9 kuul 2008-2010 (tuh liitrit)

	2008 9 kuud	2009 9 kuud	2010 9 kuud	Muutus '10 9 k / '09 9 k +/- %
Toodang	1 551	...	...	...
Eksport	887	...	15	...
Import	2 432	2 725	2 050	-24,8

Allikas: SA

Tabel 34

Rektifitseeritud etanooli koguseline põhiimport riigiti 2009-2010. aasta 9 kuul

	1000 liitrit		Muutus '10 9 k / '09 9 k pa +/- %	Osakaal, %	
	2009 9 k	2010 9 k		2009 9 k	2010 9 k
Soome	808	888	9,8	30	43
Slovakkia	404	522	29,1	15	26
Leedu	23	454	20 korda	1	22
Läti	552	186	-66,3	20	9
Teised	938	0	-100,0	34	0
Kokku	2 725	2 050	-24,8	100	100

Allikas: SA

6. VIINAMARJAVEIN JA VERMUT

Kuna neid jooke Eestis ei toodeta, siis vaatluse all on vaid väliskaubanduse andmed.

Viinamarjavein

SA andmetel eksporditi käesoleva aasta kolme kvartaliga viinamarjaveine 3,3 mln liitrit peaaegu 159 mln krooni eest ning imporditi 14,3 mln liitrit 513 mln krooni eest. Kuna Eestis viinamarjaveine ei toodeta, siis võib ekspordimahtusid pidada Eestit läbinud transiitveoks. Osa veinide impordist ja ekspordist teostasid Eesti firmad, osa tõenäoliselt välisfirmad. Tähtsamaks viinamarjaveini ekspordi sihtriigiks, osakaaluga 34%, oli Venemaa. Teisel positsioonil püsis Soome, kes hõlmas 27% veini koguekspordist ning kolmandal kohal Läti, kuhu müüdi 22% viinamarjaveinide eksporditud kogusest.

Tabel 35

Viinamarjaveini rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 9 kuul 2008-2010

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			Muutus '10 9 k / '09 9 k +/- %
	2008 9 kuud	2009 9 kuud	2010 9 kuud	2008 9 kuud	2009 9 kuud	2010 9 kuud	
Eksport	57.70	52.55	47.36	148,7	157,6	158,5	0,6
Import	41.46	37.44	35.78	519,8	459,1	513,3	11,8

*SA andmed korrigeeritud

Allikas: SA

Tabel 36

Viinamarjaveini põhieksporti ja -impordi kogused 9 kuul 2008-2010 (tuh liitrites)

	2008 9 kuud	2009 9 kuud	2010 9 kuud	Muutus '10 9 k / '09 9 k +/- %
Eksport	2 576	2 999	3 347	11,6
Import	12 537	12 263	14 345	17,0

*SA andmed korrigeeritud

Allikas: SA

Kui Eestisse sisseveetud viinamarjaveini kogusest maha arvata eksporditud maht, siis võib öelda, et Eesti turule jäi kogu imporditud veinikogusest 2010. aasta kolme kvartaliga ligi 11 mln liitrit (aasta tagasi 9,3 mln liitrit). Viinamarjaveine imporditi Eestisse 2010. aasta 9 kuuga 46 riigist. Esikohal oli Hispaania ning sealt sisseveetud viinamarjaveinid hõlmasid 22% veini koguimpordist. Pingereas teine oli Tšiili, kelle toodang moodustas 15% sisseostetud veini kogusest. Prantsusmaal valmistatud veinid hõlmasid 12% viinamarjaveinide impordikogusest ning Itaalia veinid moodustasid sellest 11%.

Tabel 37

Viinamarjaveini koguseline põhiimport riigiti 2009.-2010. aasta 9 kuul

	1000 liitrit		Muutus '10 9 k / '09 9 k, +/- %	Osakaal, %	
	2009 9 kuud	2010 9 kuud		2009 9 kuud	2010 9 kuud
Hispaania	2 823	3 188	12,9	23	22
Tšiili	1 682	2 098	24,8	14	15
Prantsusmaa	1 655	1 681	1,6	13	12
Itaalia	1 807	1 607	47,8	9	11
Lõuna-Aafrika	680	965	42,0	6	7
Vabariik	776	771	-0,7	6	5
Rumeenia	725	585	-19,3	6	4
Austraalia	248	555	2,0 korda	2	4
Teised	2 587	2 894	11,9	21	20
Kokku	12 263	14 345	17,0	100	100

Allikas: SA

Vermut

Vermutit eksporditi SA andmetel 2010. aasta üheksa kuuga Eestist 147 tuh liitrit 2,5 mln krooni eest ja imporditi Eestisse 475 tuh liitrit 13,6 mln krooni eest. Tavapäraselt ületas impordikäive oluliselt ekspordikäivet (üle viie korra).

Tabel 38

Vermuti rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 9 kuul 2008-2010

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2008 9 kuud	2009 9 kuud	2010 9 kuud	2008 9 kuud	2009 9 kuud	2010 9 kuud	Muutus '10 9 k / '09 9 k +/- %
Eksport	27.27	18.47	16.94	1,1	2,2	2,5	15,7
Import	35.82	27.83	28.76	15,2	10,9	13,6	25,5

*SA andmed korrigeeritud

Allikas: SA

Tabel 39

Vermuti põhieksporti ja -impordi kogused
2008-2010 (tuh liitrites)

	2008 9 kuud	2009 9 kuud	2010 9 kuud	Muutus '10 9 k / '09 9 k +/- %
Eksport	41	117	147	26,1
Import	425	391	475	21,4

*SA andmed korrigeeritud

Allikas: SA

Tabel 40

Vermuti koguseline põhiimport riigiti 9 kuul 2009-2010

	1000 liitrit		Muutus '10 9 k/'09 9 k, +/- %	Osakaal, %	
	2009 9 kuud	2010 9 kuud		2009 9 kuud	2010 9 kuud
Itaalia	150	174	15,9	38	37
Hispaania	145	148	2,3	37	31
Saksamaa	34	70	2 korda	9	15
Poola	...	34	...	0	7
Teised	62	49	-21,6	16	10
Kokku	391	475	21,4	100	100

Allikas: SA

Vermuti sisseveokogused suurenesid kõigist olulisematest impordiriikidest. Enim toodi vermutit Eestisse Itaaliast ning sealt ostetud kogused moodustasid 37% selle toote kogumportidist. Teisel kohal püsisid Hispaanias toodetud vermutid, mis moodustasid 31% vermutite mahulisest impordist. Saksamaalt ostetud vermuti kogused olid kaks korda mullusest suuremad ning riigi osakaal vermutiimpordis ulatus 2010. aasta 9 kuul 15%-ni. Ülejäänud riikide osatähtsus oli alla 10%.

KOKKUVÕTE

EKI andmetel oli 2010. aasta üheksal kuul kangete alkoholsete jookide **tootmine** Eestis väiksem kui eelmise aasta samal perioodil. See on peamiselt seotud enne aktsiisimäärade tõusu, 2009. aasta lõpus ettetoodetud viina kogustega (ca 1,0 mln liitrit) ning väiksema sise- ja välisturu nõudlusega. Lahjad alkoholised joogid olid teiseks tootegrupiks, mille tootmine vähenes ja seda segatud piiritusjookide väiksema tootmismahu tõttu. Eelmisel aastal muudeti lahjade alkoholsete jookide tootmise tehnoloogiat ning suurem osa piirituse baasil valmistatavatest lahjadest jookidest asendati kääritatud naturaalistest veinidest valmistatavate jookidega. Uue tehnoloogia tõttu suurenes ka puuvilja- ja marjaveini tootmine Eestis 2,2 korda eelmise aasta üheksa kuuga võrreldes.

Alkoholsete jookide **väliskaubanduse** bilanss oli analüüsitaval perioodil jätkuvalt negatiivne. Alkoholseid jooke eksporditi 1,3 mld krooni eest ning imporditi 1,9 mld krooni eest. Suurenenud on kõikide jookide väljamüüdnud kogused, erandiks olid kanged alkoholised joogid, sest nende eksport püsis aastatagusel tasemel. Samal ajal kahanesid **Eesti tootjate** ekspordimahud, kuid suurenes alkoholsete jookide transiitvedu läbi Eesti.

Alkoholsete jookide tarbijahinnaindeks tõusis 2010. aasta III kvartalis 5,5% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. EKI hinnavaatluste andmetel 2009. aasta suvel toimunud käibemaksu ja 2010. aasta 1. jaanuarist kehtima hakanud 10% kõrgemad aktsiisimäärad alkoholsete jookide hindadesse kogu ulatuses ei kajastunud. Mõnedes tootegruppides vähendasid väiksema nõudluse tingimustes olevad ettevõtted oma marginaale ning hinnatõus jäi maksutõusu mõjust väiksemaks. Õlle puhul odavnes tööstuses kasutatav tooraine, mis samuti võimaldas hindu tõsta maksutõusudest vähem. Enim mõjutas viimane aktsiisitõus ja sellega seotud suurem käibemaks kangete alkoholsete jookide hindu. Kõige rohkem kallinesid puuvilja- ja marjaveinid, mille puhul kõrgemaid aktsiisimäärasid ei rakendatud.

Alkoholiaktsiisi laekus riigieelarvesse 2010. aasta üheksa kuuga 1,94 mld krooni ehk 4,6% rohkem kui aasta tagasi. Käesoleva aasta üheteistkümne kuuga laekus alkoholiaktsiisi kokku 2,4 mld krooni, mida on 4,2% rohkem kui eelmise aasta samal perioodil.